

Kasdien

Diskutuoja ir neišsprendžia
Tarša visur kur
Griauna profsąjungą
Laisvalygiečiai apeliuoja

Ginklui turėti nors reikia valdžios leidimo, bet kur tau! Be valdžios leidimų, ginklų turi net paaugliai, ypač narkomanai. Sie turi netgi kulkosvaidinių ir kitokių automatiškų. Didesniuose miestuose narkomanų ir paauglių gaujų susišaudymai — ne naujiena.

Nuo šių nelegaliai turinčiųjų ginklu kas 57 minutės šalyje žūsta vienas policininkas, o kiek dar žūsta apiplėšimų, užpuolimų metu! Washingtone, pavyzdžiui, prieš šią blogybę policija darosi bejėgė. Negeriau ir kituose didmiesčiuose, ypač San Francisco, Cal., ir kitur.

Ginklų ir narkomanijos problemos nesiduoda būti išsprendžiamomis. Dar labiau nesiduoda būti išsprendžiama taršos problema. Vien tik chemijos pramonė per metus į orą išleidžia žmonėms kvepuoti. 2.4 bilijono svarų sveikatai pavojingų chemikalų.

Kalbant apie maistą, sakoma, jog per metus kiekvienas amerikietis suvalgo po kelis svarus sveikatai kengsmingų chemikalų. Jau yra patarimų, kad mažiems vaikams neduotų valgyti bulvių, na o kaip suaugusiems? Neseniai buvo kilęs aliarmas dėl iš Čilės importuojamųjų vynuogių.

Sveikatos departamentas, nors ir budriai kontroliuoja, bet biznio interesai kontrolę apeina, ir prekyba tebevyksta savo keliu.

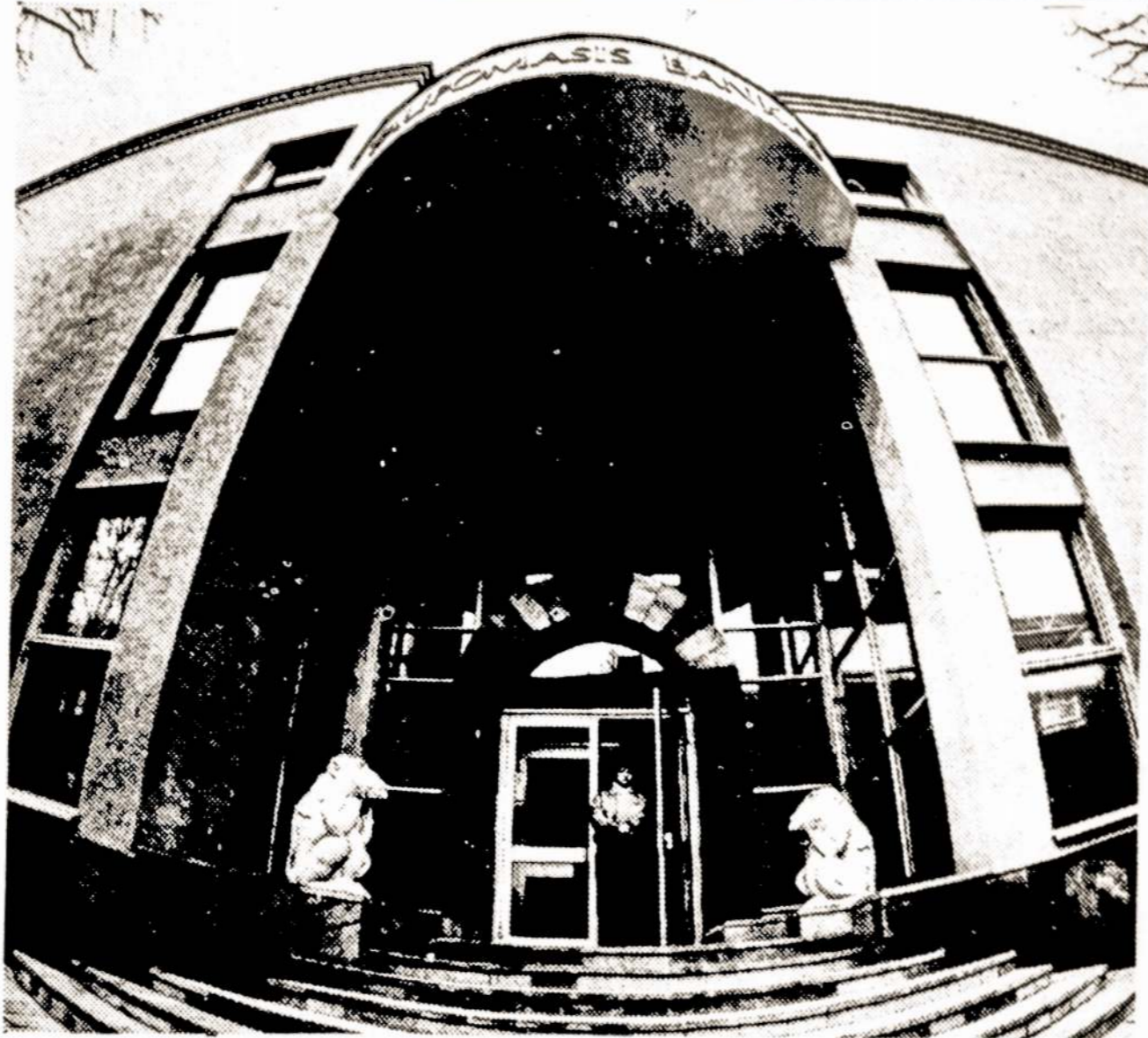
Per pastaruosius dešimtį metų klasių kovos arenoje sugriauta daugiau kaip dešimt profsąjungų (unių). Eastern oro linijos kompanija neseniai užsienio sugriauti ir mašinistų profsąjungą.

Kai kyla tokie titaniški streikai, kaip įprasta, įsikiša valdžia tarpininkauti. Šį kartą atsitiko kitaip. Prez. Bush paliko kompanijos savininkui Frank Lorenzai su profsąjunga susidoroti vienam.

Amerikos organizuotieji darbininkai pamatė, kad prez. Bush nusiplauna rankas, kaip Pilotas. Buvęs prez. Reagan būtų pasielgęs kaip pasielgė su oro kelių kontrolierių PATCO profsąjunga.

"Gimtajame krašte" š. m. Nr. 10(1107) Lietuvoje ekstremistų laisvalygiečiai Stasys Uosis, Vladas Terleckas ir Vilius Saldysis apeliuoja į užsienyje gyvenančiuosius lietuvius įvairių ekonomikos sričių ekonomistus kviesdamas juos nuvykti į Lietuvą jiems padėti.

Žinoma, vienas ar kitas iš šių kvietimą atsilieps, bet tik nespecialistas, o tik, kuris save vadina ekonomistu. Ekonomistai specialistai čia gaunantys nepavydėtinas algas, Lietuvą myli tik doleriais. Tokio riebaus gyvenimo, kokį jie čia

Šiauliuose Vilniaus pėsčiųjų gatvės architektūrinį ansamblį gražiai papildė Taupomasis bankas, kurį suprojektavo Lietuvos komjaunimo premijos laureatas architektas Kajetonas Jurėnas.

Antano Gilio nuotrauka: prie įėjimo į banką.

Brąsta į amžinybę

Vilniuje kiekvienas grindinio akmuo mena trapų, greitai bėgančių laiką. Kiek kartų žengė siauromis senamiesčio gatvelėmis, svajonių, meilės, kilnių siekių vedinos. Turbūt niekur taip giliai apie šitai nesusimąstai kaip žvelgdama į šaltą antkapio akmenį. Vilniuje tokia vieta — Rasų kapinės. Tie, kas surado čia paskutinę poilsio vietą, vargu prisišauktų gyvų savo pavardžių nešiotojų, tačiau takai prie jų kapo žolė neužželia.

Rasos tapo panteonu, kur ateina ma pamąstyti, susivokti, pajusti laiko vertę, kad imtum branginti kiekvieną kasdienybės minutę. Rasų gimimo metai — tolimesni 1801 data. Ir turbūt jau beveik du šimtus metų kiekvienas, kas tik ateina rimties ir susikaupimo valandą pasivaikščioti po išlakiais medžiais prigludusiais takeliais, nejučia pajunta norįs žinoti apie tuos, kurie ilsisi po kukliais antkapiais ir ištaigingais obeliskais.

Daugeliui, žinoma, nereikia vartyti enciklopedijų, kad rastų M. K. Čiurlionio ar K. Petrausko kapus. Na, o ką sako amžininkui Liudviko Geringo vardas, o šis žmogus buvo kompozitoriumi. Štai kita pavardė ant paminklo — Eustachijus Tiškevičius. Šis — archeologas, istorikas, muziejininkas, gyvenęs praėjusiame amžiuje.

Nelabai kur būta tų žinių pasiųsti. Tiesa, apie Rasas rašyta praėjusiais laikais, bet ta informacija dabar jau neprieinama. Pirmasis Rasų bei kitų kapinių populiarintojas spaudoje buvo istorikas,

turi, ten neras ir laisvalygiečiams nesiaukos. Tai galima eiti lažybų iš dešimtuko, kaip sakydavo "Vilnies" redaktorius L. Jonikas.

S. J. Jokubka

archeologas, kultūros veikėjas Adomas Honorijus Kirkoras, kuris 1856 metais išleido vadovą po Vilnių ir jo apylinkes. 1842—1905 metais medžiagą apie Vilniaus kapines rinko literatas ir kraštotyrininkas Antanas Lazarovičius. Antkapinių Rasų paminklų įrašus nurašinėjo ir rankraščių su paminklų piešiniais bei trumpomis čia palaidotų žmonių biografijomis buvo parengęs istorikas Vladislavas Zahorskis. Duomenų apie Rasų kapines yra Antano Juškevičiaus ir Juozo Maceikos vadove po Vilnių ir jo apylinkes, išleistame 1940 metais, bei Juozo Maceikos ir Prano Gudyno „Vadove po Vilnių“, pasirodžiusiame 1960 metais. Ne tiek jau daug unikalių kultūros ir istorijos paminklų. O juk Rasose ilsisi daug Vilniaus universiteto profesorų, demokratinio ir revoliucinio judėjimo dalyvių, pažangių Vilniaus krašto kultūros veikėjų. Ne visi jų vardai šandien gerai žinomi visuomenei, ne visi suminėti enciklopedijose ir biografiniuose leidiniuose. Čia palaidota daug 1863 metų sukilimo dalyvių. Ar reiškia, kad turime leisti laikui užmaršties dulkėmis užkloti tuos vardus?..

Ir štai ant knygynų prekystalių pasirodė kuklus leidinukas su lakonišku pavadinimu „Rasos“. Jo autoriai — V. Girininkienė ir A. Paulauskas. Turbūt nedaug yra knygų, kurių pasirodymas taptų nemenku visuomeniniu įvykiu, kurios būtų taip laukiamos ir reikalingos. Ši knyga — vadovas po Rasų kapines, pasakojantis apie jų istoriją, padedantis surasti čia palaidotų žmonių kapus, sužinoti jų biografijas. Ši knyga praturtins daugelio lietuvių akiratį, leis giliau pažvelgti į tautos kamieno šaknis. Ji bus labai naudinga ir Vilniaus universiteto kraštotyros

Trumpai

— Ultradešiniųjų antikomunistinė John Birch organizacija pradeda uždarinėti savo skyrius. Kaip sako jos vykdomojo komiteto pareigūnas G. Allen Bubolz, kai organizacija įsikūrė 1958 metais turėjo daugiau kaip 100 tūkstančių narių, dabar beturi kelias dešimtis tūkstančių.

— Washingtone įvykusioje prieš skurdą dienoje apie 300 piliečių ragino savo kongresmanus, kad pasisakytų padidinti 20 procentų socialinio aprūpinimo pašalpas neturtingiems žmonėms.

— Senato biudžeto komiteto nuomone, prezidento Bush užmojis gelbėti bankrutuojančias taupymo ir paskolų (S&L) kasas mokesčių mokėtojams per dešimt metų lėšuos mažiausia \$76.8 bilijono.

— Kosta Rikos universiteto socialinių mokslų dekanė Ana Cecilia Escalante žurnalistams papasakojo, kad JAV faktinai turi okupavusios Kosta Rikos pietinę dalį.

— Čilėje visuotini rinkimai vyks gruodžio mėnesį, bet beveik jau tikra, kad rinkimus laimės Kairysis Bendras Liaudies Frontas, sako buvęs Allendės vyriausybės užsienio reikalų ministras Clodomiro Almeida.

— Popiežius Jonas Paulius II drastiškai suvaržė Brazilijos Sao Paulo arkivyskupo Evaristo Aros veiklą už tai, kad jis parašė Fidel Castrui laišką, sveikinantį Kubos revoliuciją.

— Pagal įstatymus, TSRS parlamente Tarybų Sąjungos profsąjungos turės 100 deputatų.

— Apskaičiuojama, kad Amerikoje apie 20 milijonų žmonių eina gulti nedavalgę (alkani).

klubui „Ramuva“, kuris prižiūri profesorų kapus, ja pasinaudos LTSR knygos bičiulių klubas „Mažvydas“, prižiūrintis Rasose literatų ir kai kurių visuomenės veikėjų kapus. Knygoje minimi ir tie kapai, kurie dar neatrasti, bet žinoma, kad tie garsesni žmonės Rasose palaidoti. Autoriai aptaria ir kapinių išliekamąją, meninę vertę — juk čia pastatyta įvairiems asmenims nemaža lietuvių skulptorių Rapolo Jakimavičiaus, Juozo Zikaro, Gedimino Jokūbonio, Petro Aleksandravičiaus, Juozo Kėdainio, Broniaus Pundziaus bei kitų darbų.

Vilniaus Rasų kapinės nunai — respublikinės reikšmės istorijos paminklas, šiuo metu 27 kapai paskelbti respublikinės reikšmės, 42 vietinės reikšmės istorijos paminklais.

Kapinės — tai vieta, kur laikas lyg ir praranda savo teises. Tai lyg brąsta į istoriją. Ir niekada žolė neužžels kapai, neišnyks takai jų link.

Viktoras Armalls

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00; Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS — 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Kas mes — pažangiečiai?

Pokarinė ateivija, kurią mes įpratę vadinti dypukija, pradėjus jai čia Amerikoje gausėti, mūs pažangiečių neapkentė kaip velniai kryžiaus, ypač makartistinės isterijos metais. Labai gerai atsimename, kaip reakcinių suagituoti dypukai piketuodavo mūsų piknikus, parengimus, organizacijų narių susirinkimus. Labai gerai atsimename, kaip reakcinių paskatinti chuliganai aktyvesnių pažangiečių butų langus daužydavo, antikomunistiniais šūkais tēpliodavo jų namų sienas. „Vilnies“ įstaiga net turėjo savo namo langus užsimūryti. Arba, kuris neatsimena, kaip atpažintą pažangietį užpuldavo gatvėje, apmėtydavo akmenimis; „Laisvės“ redaktorius Antanas Bimba turėjo net griebtis iš kišenės nieko dėta peiliuką Clevelande, nuo jų apsiginti... Nors L. Prūseika ramindavo, kad „ne visi dypukai velnio nešti ir pamesti“, bet reikėjo kantrybės jais nesipiktinti.

Mus tada idėjiškai dominavo klasių kovos reikalai, nacionalinis klausimas mums buvo antraeilis, bet kaip dori lietuviai, degdami nostalgija ir meile gimtajam kraštui, džiaugėmės, kad Lietuvoje nebėra dvarų, buožių, klebonai nebe ponai, darbo žmonės iš buržuazinės priespaudos išsilaisvino. Džiaugėmės, kad pagaliau ir Lietuvoje atsirado galimybės socializmo statybai, žadančiai žmonėms šviesų ir laimingą gyvenimą be skurdo. Džiaugėmės augančiais Lietuvoje miestais, rūkstančiais naujų įmonių kaminiais, raumojančiais kolūkių laukuose traktoriais.

Bet štai! Pasirodo, kad nevisiškai taip buvo, kaip supratome. Tiesa, miestai puošėsi daugiaaukščiais apartamentiniais namais, žemės ūkyje gausėjo technikos, į padanges kilo vis daugiau naujų įmonių kaminų, bet Lietuva buvo pavergta, okupantai jai „komandavo“ iš viršaus, socializmo statyba vyko netaip, kaip moko Markso-Lenino mokslas. Ji vyko Stalino sugalvota diktatūriškai ir kreivomis sienomis.

Ar pokarinės ateivijos reakcinė dalis ką nors tada laimėjo, kurstydamą naująją ateiviją prieš mus pažangiečius? Nelaimėjo. Pažangiųjų lietuvių judėjimo nesugriovė, o Lietuva pati atrado kelią, per pertvarkas, siekti socializmo. Nieko nelaimės ir dabar ateivija agituodama remti Lietuvos Laisvės Lygą, siekiančią Lietuvoje atstatyti buržuazinį režimą.

Pokarinė ateivija, kurią mes įpratę vadinti dypukija, dabar nebe tokia, kokia buvo pirmaisiais imigracijos metais. Dabar nemaža dypukų nebebijo užėiti į „Vilnies“ įstaigą. Atvykusio iš Lietuvos žmogaus nebevadina Maskvos agentu ar šnipeliu. Čia tarybiniais lietuviams artistams suruoštų koncertų nebe boikotuoja. Atvykusius iš Lietuvos svečius priima kuoširdingiausiai, su jais organizuoja net viešus susitikimus.

O mes pažangiečiai, ar pasikeitėm? Tebesame ir būsime Amerikos pažangiosios liaudies sudėtinė dalis. Tebekovojame ir kovosime prieš rasinę diskriminaciją, už geresnį darbo žmogui gyvenimą, už demokratiją ir pažangą, už taiką pasaulyje. Puoselėjome ir tebepuoselėjame meilę savo bei tėvų gimtajai žemei, drauge su visais dorais Amerikos lietuviams džiaugiamės vykstančiomis Lietuvoje pertvarkomis, viešumu ir esame už Lietuvos suverenumą Tarybinių respublikų Sąjungos sudėtyje. Viešai pasisakom ir pasisakysime prieš tuos, kurie idealizuoja buvusį Lietuvoje buržuazinį režimą.

TVENKINIŲ ATKŪRIMO IDĖJA

Senamiesčio architektūros perlo krašte pionieriumi pagrįstai galima laikyti Zygimantą Augustą, kurio įsakymu apie 1546 metus prie pat Vilniaus, o tiksliau — Versupio dvare buvo įrengtas didžiulis 28 tvenkinių ūkis. Pačiame mieste karaliaus iniciatyva buvo iškasti trys tvenkiniai, nuo tada galima atsekti, kad Vilniuje yra

buvę daug tvenkinių. Jau XVII amžiaus viduryje miesto planuose žymimi prie Vilnios upės, kur dabar Paupio gatvė, du tvenkiniai ir rašoma, kad čia yra žuvų saugykla. Tačiau iš kitų šaltinių žinoma, kad žuvis čia buvo auginama nuolat jos užtekdavo visam miestui. Kita unikali tvenkinių sistema, kurią paveldėjo dabartinė Zoologijos ir parazitologijos instituto akvariuminė, buvo įrengta Verkiuose. Čia tvenkiniais buvo paversti netgi ežeriukai. XIX amžiaus pradžios duomenimis, juose buvo auginami ne tik karpiai, bet netgi lašišos, vėliau veisti vėžiai. Būta tvenkinių tuometinėse Ribiškėse, Lukiškėse, Snipiškėse. Šiandien jų miesto žemėlapyje jau nebepamatysime. Nūnai svarstomos galimybės kai kuriuos Vilniaus tvenkinius atkurti, gal netgi panaudoti mėgėjiškam meškeriojimui.

Pranas Merčaitis

Arbitras, palaikantis tik vieną pusę

Teisėjo, kuriam tenka spręsti sportininkų ginčus, profesija laikoma viena sunkiausių, o kai kuriose šalyse ir viena pavojingiausių. Turbūt daug lengvesnė misija — palaikyti vieną kurią pusę.

— Anaipol, — papriestaravo Lietuvos Profesinių Sąjungų Respublikinės Tarybos skyriaus vedėjas Algirdas Kvedaravičius. — Jo klaidos — daug labiau smerktinos; daug sunkiau atitaisomos, na, o kiekvienas sprendimas turi būti visapusiškai argumentuotas.

Tokia šneka buvo neatsitiktinė. Mes kalbėjome per organizacinio posėdžio, kurį surengė iniciatyvinė Lietuvos vartotojų teisių gynimo asociacijos grupė, pertraukę. Dabar vartotojų teises ir interesus nuo įmonių diktato visame pasaulyje gina daug visuomeninių ir valstybinių organizacijų. Ši problema tapo tokia aktuali, kad literatūroje ir praktikoje plačiai paplito net specialus terminas — konsumerizmas, reiškiantis kompleksą tarpusavio santykių tarp vartotojų ir prekybininkų, pramonės atstovų bei masių, teikiančių buitines, turizmo ir kitas paslaugas. Lietuvoje susiklostė tokia situacija, kad vartotojų teisės senokai ginamos. Valstybinėms organizacijoms tai daryti deficito sąlygomis nelengva.

— Štai kodėl pribrendo laikas įkurti vartotojų interesus ginančią nepriklausomą organizaciją, kuri atliktų tokias funkcijas, kaip JAV vartotojų reikalų valdyba, Švedijos vartotojų reikalų valdyba, Prancūzijos nacionalinis vartotojų institutas, — papasakojo Algirdas Kvedaravičius. — Jos tikslas — duoti atkirtį monopolistiniams gamintojų siekiams, ruošti vyriausybės siūlymus dėl kainų struktūros, prekių rinkos formavimo, koordi-

nuoti organizacijų, kontroliuojančių paslaugų ir prekių kokybę, veiklą, atliktų vartojamų prekių ekspertizę.

Niekam ne paslaptis, kad daugelio prekių kokybė šiandien neatitinka vartotojų poreikių. O kaip vartotojas gali paveikti „Raudonojo Spalio“ susivienijimą, kad jis gamintų geresnius batus, kad restoranei tiekėtų sveiką ir pakankamai dietišką maistą, kad užtektų ant prekystalių muilo? Seniai laikas tai daryti profesionaliai. Vartotojas turi teisę ir privalo gauti visą informaciją apie paslėptus prekių defektus, jos atitikimą pasauliniam lygiui, o savo ruožtu jis turi teisę veikti prekių rinkos formavimą. Tokia buvo pagrindinė pranešėjo — Vilniaus universiteto prekių mokslo katedros vedėjo Juozo Ruževičiaus mintis. Juk iki šiol neparengtas įstatymas, ginantis vartotojų teises.

Organizacinis posėdis, kuriame dalyvavo atstovai iš visos Lietuvos, nusprendė pradėti kurti nepriklausomą ekspertizę ir bandymų centrą, rajonų ir miestų atstovams pavesta kurti vietose iniciatyvines vartotojų asociacijos grupes, sudaryta redakcinė komisija, kuri suformuluos asociacijos įstatus. Vien pagrindinių uždavinių asociacija numatė kovoti prieš nepagrįstą prekių mažmeninių kainų ir paslaugų didinimą.

Žurnalistai pažymėjo, kad konferencijų salėje į posėdį susirinko daug moterų. Ką gi, tai natūralus dėsnis — moterys diktuoja sau ir savo šeimoms vartojimo reikmes. Joms ir rūpi labiausiai ginti šeimos biudžetą. Asociacijai visokeriopą paramą teiks Lietuvos Profesinių Sąjungų Taryba, padės išlaikyti jos ekspertų aparatą.

Viktoras Armalis

Sėkmė Suomijoje

Suomijoje vyko tradicinis šioje šalyje ralis „1000 ežerų“. Jame pirmą kartą reklamos tikslais dalyvavo tarybinis sportinis automobilis, sukurtas serijinio „VAZ-2108“ (užsienyje žinomo kaip „Samara“) bazėje.

Šį sportinį automobilį sukūrė ir pagamino Vilniuje, autoremonto gamyklos eksperimentiniame sportinių automobilių bare, grupė specialistų, vadovaujami šios įmonės vyriausiojo inžinieriaus pavaduotojo Stasio Brundzos. Manau, Stasio „Vilnies“ skaitytoms pristatyti nereikia. Jis — dešimtkartinis Tarybų Sąjungos ralių čempionas, nugalėtojas bei prizininkas daugelio tarptautinių lenktynių.

Iš minėtos „Samaros“ maža kas beliko: tik priekinis stiklas, durys, dalis stogo ir dugnas. O apskritai — visiškai naujas automobilis, pasižymintis galingu varikliu (350 A.J) ir originaliu dizainu: specialistų dėmesį ypač traukė aerodinaminės kišenės.

Suomijoje vilniečių sukurta mašina buvo išbandyta ir keliuose greičio ruožuose. Pilotu buvo Stasys Brundza, o šturmanu — jo ilgametis porininkas Arvydas Girdauskas. Jo žodžiais tariant, greitis buvo toks, kad retkarčiais jie net užmiršdavo skaityti „legendą“ — trasos stenogramą, ir tik galvodavo, ar suspės Stasys pristabdyti prieš posūkį. Po šių parodomųjų važiavimų lietuvių automobilistai pateko į automėgėjų apgultį. Visus domino, kiek kainuoja tokia

mašina, kur ją galima nusipirkti, kur ji pagaminta. Deja, kol kas sportinė „Samara“ egzistuoja tik viename variante.

Dar anksčiau Suomijoje sėkmingai pasirodė kita vilniečių mašina — „Lada Sport VFTS“. Šios ir kitos Vilniuje sukurtų sportinių automobilių pergalės tarptautinėse varžybose paskatino visu rimtumu pagalvoti apie stambaus ir specializuoto sportinių automobilių baro sukūrimą Lietuvos sostinėje. Numatoma, kad tokia įmonė turės savo konstruktorių įmonę ir savo bandymų poligoną. Gamykla pasirengusi glaudžiai bendradarbiauti su Tarybų Sąjungos automobilių pramonės gigantais Toljatyje, Maskvoje ir Zaporozėje. Mat tuomet visų pirma čia greičiau bus diegiamos į gyvenimą eksperimentiniuose baruose išbandytos naujos. Savo ruožtu vilniečių patirtis pravers, kuriant naujas „Ladas“, „Moskvičius“, „Zaporoziečius“. Užmezgami ir tarptautiniai ryšiai: su viena anglų firma vedamos derybos dėl bendros įmonės kūrimo.

R. Navickas

— Kovo 21 dieną Aukščiausiasis teismas 5 balsais prieš 4 nutarė, kad leistina tikrinti muitininkus ar jie nevartoja narkotikų.

— Washington valstijoje susiorganizavo pažangi organizacija vadinama „Rainbow Coalition“. Steigiamame susirinkime į organizaciją įstojo daugiau kaip 350 žmonių.

Vilnis, 1989 m. balandžio 13 d.

Žmonės ir datos

GEGUŽĖS 1 DIENA
PRIEŠ 90 METŲ

Vilniuje įvyko pirmoji Lietuvoje Gegužės pirmosios demonstracija. Gegužės pirmąją Lietuvoje pradėta minėti nuo 1892 metų. Tais metais kartu su Peterburgo, Tulos, Varšuvos, Lodzės ir kitų carinės Rusijos miestų proletariais ją paminėjo ir Vilniaus darbininkai. Netrukus šie minėjimai tapo laukiamą, kasmetine švente. 1899-ieji buvo ypač įsimintini. Antai vasario 23-ąją apie 500 darbininkų ir darbininkių, susirinkę prie kalėjimo, išlydėję apie 40 kalinių, tremiamų į Vologdos ir Viatkos gubernijas. Tremiamieji buvo Lietuvos socialdemokratų partijos, Lietuvos darbininkų sąjungos ir kitų organizacijų nariai. Gegužės pirmosios demonstracijai tais metais pradėta rengtis iš anksto. Nesenai susikūrusios darbininkų partijos išspausdino atsisaukimą, kartu buvo išmėtyta „Darbininko aidas“ leidinio egzempliorių, raginančių organizuoti darbininkų streikus. Demonstracija prasidėjo miesto centre, sodelyje prie Gedimino kalno papėdės. Paskui darbininkai pasuko į svarbiausiąją alėją prie išėjimo į Pilies ir Didžiąją gatvę. Čia stovėjęs policininkas suėmė vieną jauną demonstracijos dalyvį. Susirinkusieji bandė išvaduoti. Atvyko daugiau policijos. Siuvėjas O. Piatnickis, šios demonstracijos dalyvis, atsiminimuose rašo: „Išeinant į Didžiąją gatvę, staiga buvo iškelta vėliava. Keliose vietose nedrąsiai uždainavo... parduotuvės skubiai užsidarė, o vaikštinėjanti publika metėsi į šalį. Kazokai ir policija užpuolė demonstrantus ir bizūnais čaižė dešinėn ir kairėn. Tai buvo Vilniaus darbininkų kovos krikštas“.

Įvykis su Gegužės pirmosios demonstracija 1899 metais ilgai neįsilo iš atminties ir aukštesiems caro valdžios pareigūnams. 1903 metais Vilniaus gubernatorius, prašydamas naujų papildomų policijos etatų susidorojęs su augančiu revoliuciniu judėjimu, gana smulkiai aprašė šią demonstraciją, o Vilnių pavadino miestu, kuriame susisuko lizdą „politinė infekcija“. Nieko nuostabaus. Tai buvo metai, kai Vilniaus darbininkai ėmė organizuotis, plito socialdemokratinė spauda, artėjo 1905-ieji metai. Anų dienų karštus įvykius dabar tyliai mena Vilniaus gatvės ir aikštės.

GEGUŽĖS 1 DIENA
PRIEŠ 85 METUS

Kaišiadorių rajono Paparčių kaime gimė Didžiojo Tėvynės karo prieš hitlerinius grobikus partizanas, Respublikos nusipelnęs žemės ūkio darbuotojas Jonas Čiulada. Dar būdamas paauglys, jis pradėjo dirbti Zaslų lentpjūvėje. Čia jį, jau techninį vadovą, ir užklupo karas. Pergyvenęs sunkų ir skaudų atsitraukimą, jis stojo į 16-ąją Lietuviškąją šaulių divizioną ir vienas pirmųjų ryžosi savanoriu vykti į priešų užgrobtą gimtinę ginkluotai kovai su okupantais. 1943 metais Jonas Čiulada priimamas į Komunistų partiją ir tais pačiais metais netoli Gomelio kartu su baltarusių partizanais dalyvavo triuškinant hitlerininkų baudžiamuosius būrius. Toks buvo jo partizaninis krikštas. Paskui pėsčiomis pasiekė Lietuvą — per Kazėnų šilą ir Naručio miškus atėjo į liaudies keršytojų bazę Rūdninkų giriose. Daug šaunių žygių įvykdė Jono Čiulados partizanų būrys „Už Tėvynę“.

...1959 metais, pašlijus sveikatai, Jonas Čiulada išėjo į pensiją, bet ramiai gyventi jis tiesiog nepalė Vilnis, 1989 m. balandžio 13 d.

jo. Pats pasiprašė į žemės ūkį ir gavo paskyrimą direktoriumi į Šilutės rajono Kintų žuvininkystės ūkį, kuris dabar vadinamas Jono Čiulados vardu. 1976 metais „Minties“ leidykla išleido rinkinį, kuriame sudėti kovos draugų ir bendradarbių atsiminimai apie Joną Čiuladą. Ten yra ir jo paties žodžiais: „Jei tektų gyvenimą pradėti iš naujo — kito gyvenimo nenorėčiau“.

GEGUŽĖS 2 DIENA
PRIEŠ 100 METŲ

Rokiškio rajone, Aukštakajuose, gimė lietuvių pedagogas, vadovėlių autorius Antanas Busilas. Įgijęs pradžios mokyklos mokytojo teises, mokėsi Peterburge. Buvo mobilizuotas į carinę armiją, o trečiajame dešimtmetyje mokytojavo Vilniaus ir Kauno gimnazijose bei kitose mokyklose. Antanas Busilas rašė vadovėlius pradžios mokykloms, vertė į lietuvių kalbą grožinės literatūros, daugiausia A. Puškino, M. Lermontovo, N. Nekrasovo kūrinius.

Mirė Antanas Busilas 1951 metais.

GEGUŽĖS 2 DIENA
PRIEŠ 115 METŲ

gimė lietuvių rašytojas ir pedagogas Marcelinas Šikšnys. Baigęs Šiaulių gimnaziją ir Maskvos universitetą, jis kurį laiką dėstė matematiką Rygoje, Voroneže, o vėliau Vilniuje. Spaudoje pradėjo reikštis XIX amžiaus pabaigoje. Eilėraščiuose „Turėkim viltį“, „Atsilikęs plovėjas“, „Nemunas“ ir kituose jis apdainavo darbo žmogaus gyvenimą bei vargus. Kaip dramaturgas, Marcelinas Šikšnys parašė tragediją apie senovės lietuvių kovą su kryžiuočiais — „Pilėnų kunigaikštis“. Kitoje dramoje „Sparnai“ M. Šikšnys kritikuoja kapitalistinę tikrovę, žlugdančią kilnius „ukoliusi žmonijai idėjas. Be to, paminėtina jo pjesė „Likimo bausmė“ ir nebaigta romantinė poema „Žalgirio mūšis“.

Vėliau Marcelinas Šikšnys nuo grožinės literatūros atitrūko ir domėjosi vien matematika. Dirbdamas pedagoginį darbą, parengė ir išleido keletą mokyklinių matematikos vadovėlių.

GEGUŽĖS 5 DIENA
PRIEŠ 105 METUS

gimė lietuvių kompozitorius ir pedagogas Jurgis Karnavičius. Pradinį ir vidurinį mokslą jis ėjo Vilniuje, paskui studijavo Peterburgo universitete ir kartu mokėsi konservatorijoje. Baigęs konservatoriją, jis dėstė joje teorinius dalykus. 1927 metais Jurgis Karnavičius grįžo į Lietuvą. Čia jis irgi dirbo konservatorijoje, buvo Kauno dramos teatro muzikinės dalies vedėju.

Pirmieji Jurgio Karnavičiaus kūriniai — kamerinė muzika ir romansai. Vėliau jis sukuria „Lietuviškąją rapsodiją“ simfoniniam orkestrui, ir šis kūrinys pastatomas Kauno teatre kaip vieno veiksmo baletas. 1933 metais Kauno teatro scenoje pasirodo Jurgio Karnavičiaus herojinė-patriotinė opera „Gražina“ — pirmoji lietuviška profesionaliai parašyta opera. Iš kitų kompozitoriaus kūrinių paminėtinos jo kantatos, simfoninės poemos, muzika dramos spektakliams, solinės dainos bei harmonizuotos lietuvių ir rusų liaudies dainos. Jurgis Karnavičius ligi pat mirties buvo Kauno konservatorijos profesorius.

Knygoje „Iš lietuvių muzikinės kultūros istorijos“ J. Gaudrimas rašo: „J. Karnavičius — vienas iš

tų lietuvių muzikų, kurie savo gyvenimą pašventė kūrybai, pedagoginei ir artistinei veiklai. Būdamas aukštos kultūros, didelės erudicijos menininkas, turėdamas gerą mokyklą, savo kūryba jis stengėsi apimti visus muzikos žanrus, atsiliepti į gyvenamojo meno estetišnius poreikius. Jis praėjo sudėtingą kūrybinės evoliucijos bei ieškojimų kelią, kol surado savitą braižą, ryškiausiai atsispindėjusį jo operose, kurių ištraukos tebežavi klausytoją.“

Karnavičius buvo plačių užmojų menininkas, siekęs aprėpti įvairias sritis, kuriose galėjo pasireikšti kaip pedagogas, atlikėjas, muzikas-visuomenininkas. Savo kilniu pavyzdžiu, savo darbštumu jis nusipelnė didelį autoritetą muzikų ir visuomenės tarpe“.

GEGUŽĖS 9 DIENA
PRIEŠ 80 METŲ

Trakų rajone, Naujadvaryje, gimė lietuvių kultūros istorikas, bibliografas Vladas Abramavičius. Jo gyvenimas susijęs su Vilniumi. Čia jis mokėsi lenkų gimnazijoje ir Vilniaus universitete. Įgijo istoriko specialybę. Dirbo Respublikos Mokslų Akademijos centrinės bibliotekos rankraščių skyriaus vedėju. Čia daug ir kūrybingai dirbo — išleido biografinių, istorinių knygų, kraštotyrių apybraižų, poezijos, prozos kūrinių bei kitų leidinių.

Mirė Vladas Abramavičius 1965 metais Vilniuje.

GEGUŽĖS 10 DIENA
PRIEŠ 110 METŲ

Kapsuko rajone, Vitkiškės kaime, gimė revoliucinio judėjimo veikėjas Pranas Andriūšis. Vaikystėje jis dirbo pas buožes, o sulaukęs 18 metų išvyko ieškoti darbo į Angliją. Čia dirbo angliakasiu, lavinosi, skaitė socialistinę spaudą. 1907 metais Pranas Andriūšis įstojo į Didžiosios Britanijos lietuvių socialistų sąjungą ir netrukus tapo jos Centro komiteto nariu. Palaikė ryšius su Škotijoje gyvenusiu Vincu Kapsuku. 1917 metais išvyko į Rusiją ir dalyvavo Spalio revoliucijoje. Nuo 1918 metų Pranas Andriūšis gyveno Lietuvoje, o 1926 metais emigravo į Prancūziją. Čia jis vėl įsijungė į pažangią veiklą, buvo Prancūzijos komunistų partijos narys. Čia gyvendamas, teikė didelę paramą lietuviams antifašistams, kovojusiems Ispanijos pilietinio karo metu internacionalinėse brigadose. Antrojo pasaulinio karo metais buvo kankinamas koncentracijos stovyklose.

Grįžęs į Lietuvą, jis buvo aktyvus visuomenininkas, bendradarbiavo spaudoje. Mirė 1964 metais.

GEGUŽĖS 13 DIENA
PRIEŠ 85 METUS

gimė lietuvių mokslininkas fizikas, visuomenės veikėjas, pedagogas, Respublikos nusipelnęs mokslo veikėjas Kazimieras Baršauskas. Jo vaikystė buvo nelengva. Anksti mirus tėvui, teko pačiam skintis kelią į gyvenimą, siekti mokslo. Baigęs Kauno universiteto gamtos matematikos skyrių, buvo paliktas dirbti universitete. Jau tada jis susidomėjo kosminių spindulių tyrimais. Šį darbą tęsė Berlyno aukštojo technikos mokykloje, kurioje atliko svarbių eksperimentų apgynė mokslo daktaro disertaciją. 1941 metais Kazimieras Baršauskas skiriamas Kauno universiteto fizikos-matematikos katedros vedėju. Jam suteikiamas profesoriaus vardas. Pokario metais įkūrus Politechnikos institutą Kaune, Kazimieras Baršauskas skiriamas šio instituto rektoriumi. Šias pareigas jis ėjo ligi paskutiniųjų gyvenimo metų.

“ŠEIMA” PADEDA ŠEIMOMS

Vilniaus laikraščių skelbimų skiltyse dabar galima be vargo rasti telefoną 74-94-86. Jis priklauso kooperatiniais pagrindais susikūrusiam medikų kolektyvui. Svo telefonu jūs galite skambinti bet kuriuo paros metu. „Seima“ — taip vadinasi naujasis medicininis vienetas — visada atsilieps. Joje susibūrė neuropatologai ir pediatrai, urologai ir ginekologai, terapeutai ir psichiatrai. Šiandien „Seima“ dar neturi tūkstančių pacientų — jų kol kas tik dešimtys. Priežastis lengvai suvokiama — čia bandoma taikyti netradicinius gydymo metodus, gydyti be vaistų. Tai neįprasta, prie to reikia priprasti. Vakarų Europos gyventojui nueiti pas psichiatrą — tas pat kaip dantistą aplankyti, o mes kol kas ten be specialaus reikalo neužsukame. Suprantama, ne visi dar tiki, jog savijautą galima pagerinti ne vaistais, o psichoterapiniais gydymo metodais — hipnoze, autogenine treniruote, šeimos psichoterapija.

— Kodėl mes pasivadiname „Seima“, — papasakojo kolektyvo pirmininkas Viktoras Sepurovas. — Todėl, kad mokame teikti psichoterapijos ar medicinos pagalbą visai šeimai. Kai namuose susiklosto slegianti atmosfera, kai labai sunku būna po artimųjų netekties, kai paveikia nesėkmės darbe ir sunkūs išgyvenimai, vyksta tiesiai į namus, teikiame psichoterapinę pagalbą.

— Ar daug turit pacientų? — paklausiau.

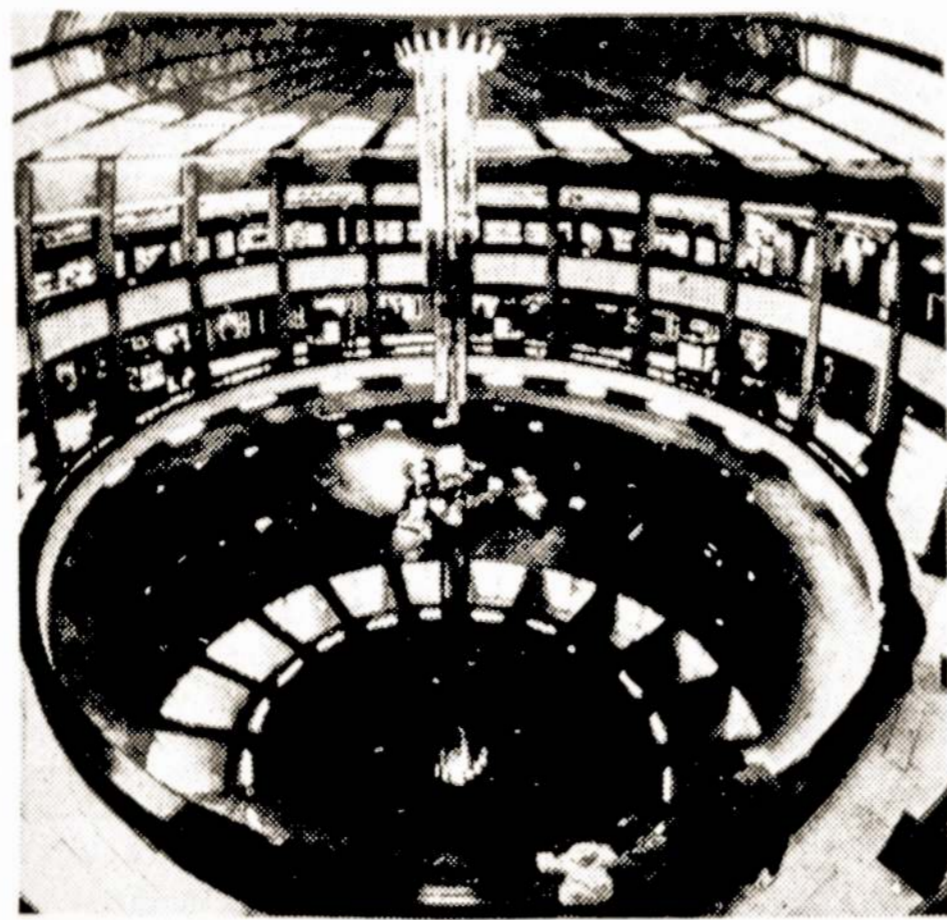
— Tiksliau reiktų juos vertinti kitaip: kokių... Vieni — tai susidomėję mada, naujove, o kiti — kuriems reikia rimtos pagalbos — tie mums patys svarbiausi.

Anksčiau Lietuvoje panašiais gydymo metodais užsiiminėjo tik psichoneurologiniai dispanseriai, na, o subtiliau ir plačiau bei visiems prieinamiau taikė tik Lietuvos kurortologijos laboratorija, jau seniai tapusi didžiuliu tyrimo centru, kur sukurta per du šimtai visame pasaulyje pripažintų prietaisų skausmui matuoti, nustatinti žmogaus emocinę būseną. Šiai laboratorijai jau daugelį metų vadovauja žymus mokslininkas Vytautas Meška. Jis teigiamai vertina „Seimos“ veiklą. Tokių emocijų stresų gydymo įstaigų turi būti kiek galima daugiau. Jos reikalingos lygiai taip pat kasdienėje buityje, kaip telefonas. Kurortologijos laboratorijai jau yra pavykę sukurti ir įdiegti gydymo kvapais, gražiu peizažu, miegu, garsais, muzika, netgi geromis knygomis metodų, tačiau grupinės psichoterapijos metodų ji dar irgi netaikė, nes tam nebuvo reikiamų sąlygų.

Kas šiandien nesiskundžia nervine įtampa, pervargimu, bloga nuotaika... Daugelis skundžiasi. O priežastis dažnai būna neaiški. „Seimos“ kolektyvas kaip tik užsima tuo, kad ieško priežasčių ir šalina jas. Jų paslaugos mokamos, tačiau „Seima“ dabar pasiūlė kai kuriems stambesniams darbo kolektyvams, įmonėms mokėti jiems tam tikrą sumą, už kurią jie gydys visus, kurie iš šių kolektyvų kreipsis pagalbos. Šis kelias, matyt, perspektyvus.

Valdas Araminas

Be administracinio darbo, Kazimieras Baršauskas labai intensyviai ir produktyviai dirbo mokslo srityje. Paliko daugiau kaip 60 mokslo darbų iš kosminių spindulių, ultragarso, puslaidininkių ir kitų fizikos mokslo sričių. Mirė Kazimieras Baršauskas 1964 metais.

Klaipėdos jūrų muziejaus-akvariumo biologinės ekspozicijos salė.

INTELEKTUALIŲ ŠIRDŽIŲ UOSTAS

„Esama daug krantų, bet yra vienas Kurlink? ieškantiems krantų. Ši priešara išreiškia skaudžią šiuolaikinio žmogaus būseną, kurioje šmėsčioja krantas, kaip prasmė ir išsigelbėjimas, bet kurioje žmogus kartu suvokia, jog ši jam duota tikėjimo ir abejonės akimirka, šis jo hic et nunc, yra jo tikrasis krantas, jo teismas, jo uostas... Krantas ir kūryba yra to paties sąskambio žodžiai. Abu jie išreiškia kritinę dvasios būseną...“ Šioje citatoje, sutikite, justai ir simbolizmo, ir „keturvėjininkų“ terminologijos bei idėjų, tačiau šios eilutės išspausdintos ne prieš kelis dešimtmečius, o šiandien. Jos paimitos iš pirmojo meno kultūros žurnalo „Krantai“ redaktoriaus Vaidoto Daunio redakcinio straipsnio. Šis leidinys, globojamas, kaip skelbiama preambulėje, Dailininkų, Kompozitorių ir Teatro veikėjų sąjungų, iki šiol savo dvasia neregėtas krašto intelektualinėje spaudoje — jo akiratyje dvasios ir kultūros sfera, teoriniai meno ir gyvenimo apmąstymai. Čia jūs rasite Aloyzo Stasiulevičiaus rašinių apybraižą „Kūrybinės dvasios misionierius“, pasakojančią apie Stanislovą Dobrovolskį, Paberžės kleboną, kurio mintys, man regis, geriausiai nusako ir tikslą bei esmę, dėl kurios į gyvenimą atėjo „Krantai“: „Širdį pradėjo gelti, kaip žūsta seni paveikslai, skulptūros, reti etnografiniai daiktai. Per ilgus metus bažnyčiose susikauptė daug užmirštų, apnaikintų meno kūrinių. Kartais jų daugiau palėpėse negu pačiose bažnyčiose. Pradėjau ieškoti. Daiktuose jaučiu žmogišką šilumą, rankų prisilietimą, negaliu praeiti pro apleistą daiktą, kaip ir pro žmogų. Prikeldamas daiktus, restauruodamas juos, jaučiuosi tarsi prikeliu žmoniškumą...“

Norisi tikėti, kad „Krantai“ taps dvasinio tyrumo versme daugeliui

UTENIŠKIAI KONKURUOJA SU ITALAIS

Neįprasto ilgumo batonai — trapūs ir tirpstantys burnoje, kol šilti, labai greitai užkariavo vilniečių skonį, kai tik atsiradė pirmoji Respublikoje jų kepykla. Tačiau kol kas ne tik Vilniuje, bet ir kituose Respublikos miestuose prie šio kepinio pamatysite eilutę. Priežastis paprasta — stinga specialių kepimo krosnių. Jas tekdavo importuoti iš Italijos, tačiau valiuta — deficitinė... Dabar italams jau bus nelengva — teks konkuruoti su vidaus rinkoje pasirodžiusiomis krosnimis.

Naująjį gaminį, kurio pirmosios siuntos jau išsiųstos užsakovams, sukonstravo ir išleidžia Utenos laboratorinių krosnių gamykla. Šis lietuviškas įrenginys — tai mini

intelektualų, uostu jų širdims, nes žmogui būtina ne tik jausti, bet ir apmąstyti, palikti teorinį visuomeninės minties pamatą, o juo labiau mums visiems rūpi susemti krūvon, išsaugoti ir pratęsti visas kultūrinės tautos vertybes. Taigi tokiu aspektu bus įdomus Arvydo Šliogerio straipsnis „Ar meno kūrinys yra vertybė?“, apmąstantis meno kūrinio vietą visuomenės gyvenime, Edmundo Gedgaudo korespondencija „Kada pabėgsim?“, pasakojanti apie anomalijas mūsų kultūros raidoje ir jos dabartiniame vyksme. Rasime pirmajame „Krantų“ numeryje prisiminimus apie Joną Jurašą, Rimanto Skeivio ese apie Vincą Kudirką... Toks visapaimantis ir įdomus turinys leidžia manyti, kad ir antrasis „Krantų“ numeris bus ne kiek ne menkesnis. Tiesa, pasigirdo balsų, kurių jautri uoslė įžvelgė „Krantų“ kontekste dekadentiškų gaidų, modernizmo apraiškų... Žiūrint, ką tuo vadinsi: gaivią mintį ar įžūlų akibrokštą? Tokių „Krantuose“ nėra, na, o mintis turi teisę egzistuoti tokia, kokia yra, kokia gimė, o ne kokia patiko redaktoriams... Tad daug peno apmąstymams suteiks „Krantuose“ spausdinamas interviu su režisieriumi Juozu Milininiu, kuriame pirmą kartą išsakomos pačios slapčiausios kūrybą ir likimą liečiančios šio žmogaus

mintys. Na, o meno istorikus be galo patrauks Pauliaus Galaunės straipsnis-rejstras „Lietuvos turtų likimas“, kuriuose pasakojama apie tai, kur ir kada buvo išvežti ar parduoti Lietuvos paveikslai, knygų kolekcijos, numizmatikos rinkiniai. Juos irgi kaip ir žmonių minties trupinėlius reikia surinkti ir gražinti savajam kraštui. Štai tokie yra Vaidoto Daunio „Krantai“ ir toks jų tikslas — kilnus ir žmogiškas. **Viktoras Armalis**

kepykla, kurią galima įrengti netgi kulinarijos parduotuvėje, nes jai nereikia didelių patalpų. Tai dvi nedidelių gabaritų elektrinės krosnelės, beje, galinčios per 20 minučių iškepti septyniadsimt kilogramų minėtų „itališkų“ batonų arba kitų duonos gaminių — bandelių, riestainių. Krosnys automatinės, naudoja palyginti nedaug energijos, jas gali aptarnauti du žmonės.

Kadangi itališkų įrenginių kepykloms Respublikos rajonai gauti neturėjo galimybės, tad pirmiausia į juos dabar keliamas uteniškių produkcija. Specialistų nuomone, šios mini kepyklos sėkmingai gali lygintis su itališkais įrengimais.

Jonas Mikolaitis

Mano istorija pasakoja miesto istoriją

Apie archeologinius tyrinėjimus Lietuvos sostinėje Vilniuje, Vilniaus gatvėje 41-uoju numeriu pažymėtame pastate, pasakoja Vidmantas Daminaitis, Paminklų restauravimo-projektavimo instituto archeologas.

KĄ ŽINOTE APIE ŠĮ NAMĄ?

— Šis ilgas dviaukštis pastatas priešais Šv. Kotrynos bažnyčią ir S. Nėries vidurinę mokyklą netraukia nei vilniečių, nei miesto svečių dėmesio. Jo fasade pritvirtinta paminklinė lenta skelbia, kad tai yra XVII—XIX a. namas ir kad jį saugo valstybė. Ką galite pasakoti apie jį?

— Istorinės žinios apie šį namą yra labai šykščios. Pirmoji Lietuvos archyvuose surasta žinia apie šį namą yra iš 1666-ųjų metų. Tais metais sudarytame pirkimo-pardavimo akte sakoma, kad šio namo savininkas Zaleckis parduoda Lietuvos kardininkui Tyzenhauzui sklypą ir namus gatvės, vedančios iš Trakų gatvės į Vilniaus vartus, kairėje pusėje. Namų planą pirmą kartą aptinkame švedų kartografo Fiurštenhofo 1740 metais sudarytame Vilniaus miesto plane. Siame plane jis parodytas net dvigubai ilgesnis, nei koks jis yra šiandien. Pastatas turėjo smarkiai nukentėti per didelį 1748-ųjų metų gaisrą Vilniuje: to meto aktuose pažymėta, kad visi Vilniaus gatvės pastatai iki Vilniaus vartų degė. XVIII a. pabaigoje čia įsikūrė Vilniaus teatras, atsikėlęs iš Oskūrkų rūmų (dabar — Respublikiniai mokytojų namai). 1845 metais teatras persikėlė į Rotušę. Išsikėlus teatrui, pastatas buvo prilaikytas butams. Dabar žinoma, kad XIX a. antroje pusėje čia buvo įsikūrusi garsi A. Mikutavičiaus vaistinė. Tai štai būtų ir viskas, ką anksčiau žinojome apie šį pastatą.

ARCHEOLOGINIAI TYRINĖJIMAI PASAKOJA...

— Dabar šį namą numatyta pritaikyti Muzikos ir teatro muziejui. 1988 m. čia buvo vykdomi archeologiniai tyrinėjimai. Apie ką pasakoja pirmieji radiniai?

— Visų pirma, kad namas yra žymiai senesnis, nei manyta iki šiol ir kaip skelbia paminklinė lenta. Tai jau galima spręsti iš rūsų, kurių statybos laikotarpis galima išskirti du etapus. Pirmasis, gotikinės statybos laikotarpis architektų Z. Simonavičiaus ir S. Juknevičienės (projekto autorės) nuomone, priskirtinas XV a. pabaigai. Šio laikotarpio mūro fragmentų aptikta ir dabartinio pastato pirmojo aukšto fasade iš gatvės pusės. Tai netiesiogiai liudija ir pirmasis žinomas Vilniaus miesto planas, sudarytas Georgo Brauno apie XVI a. vidurį.

— Kokie patys seniausi radiniai?

— Pačiame žemutiniame kultūrinio sluoksnio horizonte, kurį sudarė 30–40 cm storio juostos žemės sluoksnis, rasta nedaug juodos spalvos žiestinės keramikos šukių, datuojamų XIV—XV a. pradžia. Iš šio sluoksnio radinių išsiskiria 12 cm aukščio indelis. Jis labai gerai išsilaikęs.

— O antrasis namo statybos etapas?

— Jis susijęs su Renesanso plimtu Lietuvoje. XVI a. antroje pusėje keli pastatai buvo sujungti į vieną. Pirmieji gotikinių namų aukštai buvo paversti rūšiais. Rūsiuose aptikome akmenų grindinį su 17–20 cm gylio ir iki 0,8 m

pločio labai rūpestingai įrengtu latakais. Toks didelis latakas turėjo apsaugoti rūsius nuo smarkiųjų liūtų ar pavasariųjų polaidžių. Pastato kiemas taip pat buvo išgrįstas akmenimis. Šio grindinio liekanos atkastos viso kiemo plote vidutiniškai 1,8 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Ant akmenų grindinio suradome 1525 metų Prūsijos—Brandenburgo valstybės ir 1567 metų Žygimanto Augusto sidabrinę monetą.

— O daugiausia aptikote...

— ...buitinių indų šukių ir koklių fragmentų, datuojamų XVI a. pabaiga—XVII a. pirmąja puse. Kokliai — patys įvairiausi: plokštiniai, karniziniai, kampiniai. Išdabinti augalinių motyvais, dvikovų, medžioklės scenomis. Išskirtinę grupę sudaro apie šimtas fragmentų herbinių koklių. Nustatėme, kad kai kurie kokliai ir lėkštės priklausė Aleksandrui Naruševičiui, kuris iš pradžių buvo LDK raštininku, o 1651 metais buvo paskirtas LDK pakancleriu. Taigi, pavyko nustatyti, kad bent dalies šio namo savininku buvo A. Naruševičius.

— Atrodo, įdomus radinys susijęs su 1655 metais...

— Tais metais Vilnių (pirmą kartą miesto istorijoje) užėmė Rusijos caro Aleksejaus Michailovičiaus kariuomenė. Miestas, daugiau kaip šešerius metus išbuvęs okupantų valdžioje, buvo jų smarkiai nusiaubtas ir sudegintas! Miestą ištikusią tragediją akivaizdžiau liudija ir name šalia A. Naruševičiui priklaususių namelių aptiktos 5 apdegusios Jono Kazimiero monetos. O viename iš pušiau apgriuvusių rūsijų radome arklį griaučius. Matyt, arklis buvo slepiamas nuo priešo rūsyje. Griuvant degančiam pastatui, užgriuvo laiptiniai, o su ja iš dalies ir rūšys, palaidodamas ir arklį.

— Jūs dar minėjote apie tualetą...

— Taip. Prie restauruojamo namo avarinės sienos iš lauko pusės buvo įrengtas tualetas. Tai vis dar gana retai surandamas objektas. 1987 metais tiriant Mažosios pirklių gildijos kiemą Didžiojoje gatvėje, ten buvo aptiktos juo liekanos. Tik čia jis yra žymiai ankstyvesnis.

— Taip. Artimiausiu metu planuojame pilnai ištirti pastato kiemą, taip pat dar nepajudintą plotą tarp šiaurinio restauruojamojo namo galo ir gretimo — A. Naruševičiaus namo. Taigi Vilniaus istorijos nežinomi paslapiai bus atskleidžiami ir toliau.

Kalbėjosi Algis Narušis

— Nevados tyruose, nuo St. Patrick's dienos iki dabar, areštuota daugiau kaip 300 demonstrantų, protestavusių prieš branduolinius bandymus.

— Prezidento Bush administracija prašė Afganistano „contras“, kad nutrauktų opiumo gamybą tuose rajonuose, kuriuos jie užėmė valdo.

— New Yorko miestas, nebeturėdamas vietos kur talpinti nukaltėlius, ypač narkomanus, užsakė vienai Louisianos firmai pastatyti už \$120 milijonų plaukiojantį kalėjimą.

— Tarybų Sąjunga ketina kviesti užsienio žurnalistus būti liudininkais, kai bus griunamos cheminių ginklų įmonės.

Vilnis, 1989 m. balandžio 13 d.

JAM BŪTŲ 80...

Vytauto Puteikio nuotraukoje: Petro Cvirkos paminklas Vilniuje.

“Knygnešys” skelbia Knygnešio metus

Naujų knygų ir literatūros naujienų žurnalas savo pirmąjį numerį šiemet išleido pavadinimu „Knygnešys“. Šis skambus pavadinimas pakeitė iki šiol žurnalo nešiotą vardą — „Naujos knygos“. Ši metamorfozė labai gerai atspindi Lietuvos žurnalistų suvaziavime iškeltą mintį, jog „tautos atgimimas sugrąžina iš užmaršties daugelį kažkada į ją nugramzdintų įvykių, datų, žmonių vardų. Neseniai įvykusiame Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos valdybos plenumo kalbėta, kad reikėtų pradėti minėti Knygnešio dieną. Kartu su Kultūros fondu, Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugija siūlytume ją paskelbti didžiojo knygnešio ir publicisto Jurgio Bielinio

gimimo dieną — kovo 16-ąją... Šią mintį kelė Vilniaus universiteto docentas Jonas Bulota, Zeferinas Jonutis, Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos atsakingasis sekretorius, profesorius Česlovas Kudaba, profesorius Vytautas Merkys, Vilniaus universiteto žurnalistikos katedros vedėjas Bronius Ragutis, LTSR žurnalistų sąjungos pirmininkas Domas Sniukas bei daugelis kitų...

Ta diena būtų skirta lietuviškosios spaudos draudimo laikų knygnešių, vėlesnių dienų pažangiosios spaudos platintojų atminimui. Suprantama, kad, turint tokią datą, nepraeitų nepastebėtos įžymios Lietuvos žurnalistikos sukaktys.

Karolis Butkauskas

IR ŠILTĄ ŽIEMĄ LENKTYNIAVO ŽIRGAI

Kasmet tapo tradicija rengti ristiųjų respublikines varžybas Utenoje, Rašės hipodrome. Kaip ir Dusetose, jos vyksta žiemą, o važnyčiotojai lenktyniauja rogutėse. 1989-ieji neįtikėtinais šiltos žiemos metais. Jau sužaliavo žiemkenčiai, sniego net užsilikusio lopinio nerasi. Suprantama, kad minėtų varžybų organizacinis komitetas turėjo išspręsti nemažą galvosūkį: rengti šiemet turnyrą, ar ne? Juk teks pažeisti taisykles — vietoj rogutėių leisti lenktyniauti važiais. Nulėmė žiūrovų nuomonė — ristiųjų lenktynės jau tapo tokios populiarios, kad niekas nenori praleisti progos pamatyti lenktynių trasoje pamėgtus žirgus ir sportininkus. Organizaciniam komitetui teko atsisąlygti į daugumos nuomonę — lenktynių taisyklėse šiemet buvo padaryta išimtis.

Pirmąsyk šiemet buvo iškelta ne tradicinė šių lenktynių vėliava, o Vilnis, 1989 m. balandžio 13 d.

vėl tapusi Lietuvos valstybine vėliava trispalvė, vietoj pažįstamo fanfarų gaudesio skambėjo Lietuvos valstybinis himnas „Tautiška giesmė“.

Žiūrovai, susirinkę į lenktynes neįprastai gausiai, nenusivylė. Žirgai skriejo eikliai, ginčai ir aistros nerimo visą varžybų laiką. Nugalėtojais tapo Dusetų valstybinio žirgyno važnyčiotojai, gerokai aplenkę antrosios vietos laimėtojus — širvintiškius bei bronzos prizininkus — zarasiškius. Kaip visada, du prizus iškovojo širvintiškis P. Navalinskas, jau ne vienerius metus įeinąs į geriausią Respublikos važnyčiotojų dešimtuką. Jam atiteko Dusetų valstybinio žirgyno ir „Didysis žiemos“ prizai, na o „Atidarymo“, „Eikliojo žirgo“ ir Kūno kultūros bei sporto komiteto prizus iškovojo dusetiškis V. Dapkus.

Kostas Jurelė

AR DAŽNI LIETUVOJE GAISRAI?

Šį klausimą — anaipol ne retorinį, o dalykinį pats sau plenumo metu pateikė Lietuvos savanorių gaisrininkų draugijos respublikinės tarybos pirmininkas Vytautas Jonauskas. Kodėl? Kas jau kas, o jis tai turi gerai žinoti situaciją Respublikoje. Pasirodė, kad šis klausimas buvo išsamaus komentaro pradžia. Prieš plenumą pavyko su pirmininku persimesti keliais žodžiais, nes norėjosi išgirsti jo įspūdžius iš Latvijos, kur jis dalyvavo latvių kaminkrėčių asociacijos 250-ties metų sukakties minėjime.

— Šventė buvo įdomi ir labai pamokanti, — tarė V. Jonauskas, — tiek daug kaminkrėčių vienoje vietoje jau seniai teko regėti. Ir anaipol ne butaforinių, o tikrų. Kaminkrėčio profesija Latvijoje turi senas tradicijas ir labai gerbiama, kaminkrėčiais ateina dirbti daug jaunų žmonių, o mes per visą Respubliką vos sugraibome keliolika vyrų, ir tai jau pagyvenusio amžiaus, na, o neišvalyti dumtraukiai — tai jau gaisro priežastis.

Ypač ši problema opi kaimo vietovėse. Pernai jose kilo 1041 gaisras, kurie padarė milijono 398 tūkstančių rublių nuostolį, ugnyje žuvo 40 žmonių, vienuolika iš jų — vaikai. Apžvelgiant visus Respublikoje kilusius 1988-aisiais gaisrus, matyti nemaloni tendencija — gaisrų skaičius auga. Palyginti su užpėnai, jis padidėjo beveik trimis procentais, o žmonių aukų pagausėjo perpus, vaikų gyvybių liepsna nusinešė net pusantro karto daugiau. Taigi gaisras Lietuvoje neatsitiktinė reišenybė, o ne toks jau retas svečias.

Lietuvos savanoriai ugniagesiai savo istoriją skaičiuoja nuo praėjusio šimtmečio pradžios. Nūnai jie — pagrindiniai mūsų krašto kaimo sodybų sergėtojai nuo pražištingos gaisrų ugnies. Jie stato apsaugą nuo žaibų, perstatinėja krosnis, keičia pasenusią elektros instaliaciją, užpildo gesintuvus, įrengia priešgaisrinę signalizaciją ir automatinę gesinimo sistemas. Tam tikslui kiekviename Lietuvos rajone įsikūrė savanorių gaisrininkų tarybos, kurios turi specialius gesintuvus visai Respublikai, aprūpinantys jais automobilistus. Daug ar mažai per metus nuveikia savanoriai? Jų atliekamų darbų apimtis — per keturis milijonus rublių, o juk dauguma atliekamų darbų ir paslaugų — nebrangios. Deja, patys gyventojai ne visada laiku kreipiasi į juos pagalbos. Geras šeimininkas turėtų laiku prisiminti, kiek metų jo sodyboje naudojami elektros laidai ir laiku juos pakeisti, kad nekiltų trumpas sujungimas, nuo kurio iki gaisro — tik žingsnis. Savanorių gaisrininkų etatiniai darbuotojai ir aktyvistai, žinodami, kad užmaršumas daugeliui koją pakiša, rengia kompleksinius kaimo sodybų patikrinimus. Nerimą sukėlė plenumo paminėti faktai: pasirodė, jog pernai tokių patikrinimų metu Lietuvoje rasta apie 160 tūkstančių sodybų, kurių namai ar ūkiniai pastatai balansuoja ant gaisro ribos — nesutvarkyti perkūnsargiai, elektros įranga, senos krosnys, šildymo įrenginiai eksploatuojami nepaisant saugumo reikalavimų. Ypač daug tokių sodybų Vilniaus ir Švenčionių rajonuose. Aplaidumas — vis dar skaudžiai baudžia nerupestingus šeimininkus.

Štai kodėl plenumas nutarė dar labiau išplėsti priešgaisrinę profilaktinį ir aiškinamąjį darbą tarp kaimo gyventojų. O tuo tikslu planuojama ne tik leisti agitacinius lapelius, rengti reidus, skaityti paskaitas, bet ir spausdinti savo

laikraštį. Kadaisie Lietuvos ugniagesiai jį turėjo, paskui karo audros išblaskė jo leidėjus, dabar laikas jam atgimti iš naujo. Dar vienas klausimas, kuris labai jaudina kaimo ugniagesius — tai profesinio meistriškumo klausimas. Kolūkiuose ir didesniuose miesteliuose, kur nėra didžiųjų priešgaisrinės apsaugos dalių, budi tarpukinės savanorių ugniagesių komandos. Paprastai jos teturi tik po vieną gaisrinį automobilį, tačiau užgesina kasmet šimtus didelių ir mažų gaisrų. Žmonės, kurie vairuoja tas mašinas ir kurie tikra to žodžio prasme žengia į ugnį, gelbėdami kitus ir kitų turtą, yra pašėlusiai drąsūs ir atsidavę savo profesijai, tačiau vien narsos maža. Dar reikia mokėti apsieiti meistriškai su specialia gaisrų gesinimo įranga, mokėti apsisaugoti nuo liepsnos, ryžtingai ir labai greitai orientuotis situacijoje ir dar daug ko. Paprastai meistriškumo kaimo ugniagesiai siekia sportuodami, na, o jų sporto šaka specifinė, profesinė. Tai priešgaisrinis taikomasis sportas. Jame atliekami pratimai — tai konkrečios gaisrų gesinimo užduotys. Siemet numatyta visuose rajonuose surengti rimbatais, naujoviškas, ne dėl paukščių ugniagesių varžybas. Na, o kartu bus stipriai plečiama gamybinių tarnybų materialinė bazė, kad jos galėtų patenkinti savo regionų poreikius. Vadinasi, vis daugiau svarbių objektų bus ap rūpinta priešgaisrine signalizacija, sutvarkyta jų elektros įranga, visi automobilistai gaus patikimus militelinius gesintuvus. Taigi galima optimistiškai tikėtis, kad ugniai kelias bus patikimiau užkirstas. Ir, suprantama, Lietuva turės daugiau kaminkrėčių, bus atgaivintas šios profesijos prestižas.

Viktoras Armalis

RADIJO LAIDA

„Panorama tygodnia“ — taip vadinasi viena paskutinių televizijos naujovių. Tai laida lenkų kalba. Dabar, atsižvelgiant į nacionalinių mažumų interesus, nauja laida pasipildė Lietuvos radijo programa. Tai laida žydų kalba. Ją galima išgirsti kiekvieno mėnesio pirmąjį šeštadienį pusę dvyliktos per antrąją Lietuvos radijo programą.

Pirmojoje laidoje buvo pažymėta, kad ji, kintant Lietuvoje gyvenančių tautų tarpnacionaliniams santykiams, padės plėtoti žydų tautinę savimone, jų kultūrą, nacionalines tradicijas. Naujoji laida gerokai praplės tai, ką jau spėjo nuveikti prie Lietuvos kultūros fondo susikūrusi Žydų kultūros draugija.

Kokie programos rengėjų planai? Pirmiausia žydų nacionalinės poezijos, prozos, dainų ir dramaturgijos tradicijų skleidimas. Laida rengiasi nušviesti žydų tautybės piliečių veiklą Respublikos ekonominiame, kultūriname, politiniame gyvenime, jų indėlį į Lietuvoje vykstančią pertvarką. Laida propaguos saviveiklinius žydų kolektyvus. Joje bus informuojama apie dienos aktualijas. Nemažai dėmesio bus skiriama žydų istorijos puslapiams, jose pasisakys iš sveru atvykstantys pasisvečiuoti Lietuvos žydų giminės, kitų šalių žydų bendruomenių visuomenės veikėjai. Tokia laida pasigirs Lietuvos eteryje pirmą kartą nuo tų dienų, kai žydų kultūra buvo stipriai sugniuždyta Hitlerio ir stalininio teroro. Visi geros valios žmonės sutinka ją palankiai ir tikisi, kad ji padės nacionalinei žydų mažumai aktyviau įsijungti į krašto gyvenimą.

Jolanta Cepukalytė

Pirmieji Lietuvos pašto ženklai

Siuo metu Lietuvoje tikras renesansas įvairių regalijų, susijusių su Lietuvos Respublikos (1918–1940 m.) egzistavimo laikotarpiu. Ne per seniausiai Vilniuje, Lietuvos TSR istorijos ir etnografijos muziejuje, buvo eksponuoti Lietuvos Respublikos pinigai. Siuo metu Respublikos sostinėje Taikomosios dailės muziejuje lankytojai gali susipažinti su Lietuvos Respublikos ordiniais ir medaliais, o Kaune, Istorijos muziejuje — su to laikotarpio įvairių organizacijų vėliavomis.

Ypatinę vietą Lietuvos Respublikos materialinės kultūros istorijoje užima pašto ženklai, kuriais kuo toliau, tuo labiau auga susidomėjimas tarp viso pasaulio filatelistų. Juo labiau, kad neseniai buvo paminėtas pirmojo lietuviško pašto ženklo aštuoniasdešimtmetis. „Vilnies“ skaitytojams tikriausiai būtų įdomu sužinoti šio ženklo „gimimo“ istoriją, apie kurią pasakoja aistringas Lietuvos Respublikos pašto ženklų kolekcionierius, Vilniaus universiteto dėstytojas Vygantas Bubnys.

— 1915 m. rugsėjį Lietuvos teritorijos pašto įstaigos perėjo vokiečių karinės-okupacinės administracijos „Oberbefehlshaber im Ost“, sutrumpintai vadinamos „Ob. Ost“, žinion. „Ob Ost.“ savo veiklą pradėjo 1916 m. sausį ir okupuotoms rytinėms Rusijos imperijos žemėms išleido specialius pašto ženklus, padarydami ant kai kurių 1905–1915 m. laidos vokiškų pašto ženklų perspausdinimus „Postgebiet Ob-Ost“. Tie perspausdinti ženklai Lietuvos teritorijoje galiojo iki 1918 metų pabaigos.

Nors Lietuvos Nepriklausomybė buvo paskelbta 1918 m. vasario 16 d., tačiau faktiškai kraštą valdė vokiečių kariniai ir civiliniai organai. Visos ryšių ir susisiekimo priemonės, kurios dar buvo likę Lietuvoje, priklausė vokiečių administracijai. Apie savo pašto tarnybų organizavimą pradėta kalbėti tik sudarius pirmąją Lietuvos vyriausybę 1918 m. lapkričio mėn. 11 d. su Augustinu Voldemaru priešakyje. Prie Susisiekimo ministerijos buvo sudaryta Pašto, telefono ir telegrafo valdyba, kurios viršininku nuo 1918 m. lapkričio 16 d. buvo paskirtas inžinierius elektrikas Benediktas Tomaševičius.

Tarpukariu Kaune išleistoje knygoje „Lietuvos paštas 1922 metams“ pasakojama, kad skubiai suorganizuoti savo pašto sistemą bei parengti savus pašto ženklus buvo nelengva, nes tam trukdė vokiečių administracija. Reikia ir atminti, kad iki 1914 m. Vilniaus pašto apyvartoje 95 proc. tarnautojų buvo rusai ir lenkai.

Be to, tuo metu Vilniuje realią ir tam tikrą juridinę galią turėjo keletas politinių jėgų: Laikinoji Lietuvos vyriausybė ir jau suorganizuotos ministerijos, Vilniaus miesto valdyba, Slaptoji lenkų karinė organizacija (POW), Vilniaus darbininkų taryba, vokiečių civilinės okupacinės valdžios dar neevakuotos įstaigos, Vokiečių kareivių taryba. Politinė ir karinė situacija krašte buvo nepastovi. Demoralizuota vokiečių armija traukėsi, be rimtesnio pasipriešinimo leisdama Raudonajai Armijai artėti Lietuvos link. Be to, 1918 m. gruodžio 20 d. Laikinosios Lietuvos vyriausybės sekretoriumi paskirtas A. Voldemaras ir finansų ministras M. Yčas išvažiavo iš Vilniaus į Berlyną išrūpinti paskolą Lietuvai ir prašyti Vokietiją kari-

nės pagalbos. Gruodžio 21 d. iš Lietuvos išvyko ir Valstybės tarybos pirmininkas A. Smetona. Ir taip sudėtinga politinė bei karinė padėtis Lietuvoje dar labiau komplikavosi.

— Ar vokiečių okupacinė valdžia lengvai perdavė Lietuvos vyriausybei pašto tarnybą?

— Vokiečių administracija, matydama, kad teks pasitraukti, 1918 m. gruodžio 24 d. pranešė, kad gruodžio 26 d. „Ob. Ost“ paštų tarnyba nutraukia civilinį pašto aptarnavimą ir Lietuvos valdžios įstaigoms pasiūlė perimti pašto tarnybą. Paštų valdyba planavo gauti „Ob. Ost“ ženklų atsargas ir jas perspausdinti. Tačiau vokiečiai griežtai atsakė perleisti turimas pašto ženklų atsargas. Tada buvo nutarta nedelsiant išleisti savo pašto ženklus.

Vilniuje veikė nedidelė Martyno Kutkos spaustuvė, kurioje buvo spausdinami įvairūs blankai, dokumentai, atsisaukimai Lietuvos vyriausybei. Vienuose šaltiniuose minima, kad Paštų valdybos viršininko pavaduotojas A. Sruoga gruodžio 25 d. nuyvyko į M. Kutkos spaustuvę ir prašė labai skubiai, iki kito ryto, atspausdinti pašto ženklus. Kituose — kad užsakymas buvo duotas gruodžio 26 d., kadangi gruodžio 25 d. yra Kalėdų pirmoji diena, tad vargu ar spaustuvė dirbo. Kaip ten bebūtų, gruodžio 27 d. tie ženklai jau buvo pardavinėjami Vilniaus pašte. A. Sruoga užsakė dviejų nominalių ir prašė, kad atspausdintų jų tiek, kiek spės spaustuvė, bet ne mažiau 10 tūkstančių.

— Ką gali papasakoti apie „techniškąją“ pirmojo Lietuvos pašto ženklo pusę?

— Aptarus ženklų užrašus, spaustuvėje dirbęs Juozas Strazdas vykusiai sukomponavo ženklus iš spaustuvėje buvusio šrifto: rėmeliams sudaryti buvo panaudota raidė „O“, viduryje — keturių eilučių teksta „Lietuvos 10 (arba 15) skatikų pašta“. Renkant žodį „skatikų“, susidurta su lietuviškos nosinės raidės „ų“ trūkumu, todėl tą raidę surinko trijų skirtingų rūšių: „q“, apversta „h“ ir apversta „n“. Pagal tai filatelistai dabar išskiria tris pašto ženklų tipus lape.

Ženkla buvo spausdinami plokščia spausdinimo mašina, ant gelsvai balto, prastos kokybės laikraštinių popierių, su medienos priemaišomis po 20 ženklų lape, t. y. keturiomis eilutėmis po penkis ženklus kiekvienoje. Ženkla nebuvo padengti klizais. Spaustuvėje tinkamos perforacinės mašinos nebuvo, todėl lapų perforavimas labai nevienodas. Visų lapų kraštai yra neperforuoti ir lape buvo tik 6 ženklai, perforuoti iš visų keturių pusių.

Atspausdinus ženklus, M. Kutka pats atnešė juos į Lietuvos paštų valdybą, kur jie buvo pripažinti tinkamais vartoti. Suskaičiavus paaiškėjo, kad jų ne 10 tūkstančių, kaip buvo tartasi, todėl tuojau pat buvo papildomai atspausdinta tiek, kad kiekvieno nominalo būtų po 5 tūkstančius vienetų.

— Kaip plačiai šie pašto ženklai buvo paskleisti?

— Deja, ženklai plačiai po kraštą nepaplito ne tik dėl mažo tiražo, bet ir todėl, kad visą laidą per penkiolika dienų išpirkė vokiečių kariai ir civiliai pareigūnai, atstovaujantys Vokietijos filatelijos prekybininkams. 1918 m. gruodžio pabaigoje šiais ženklais tebuvo aprūpinti Vilniaus ir Gardino paštai. Į pastarąjį, kaip teigia JAV

Savita ir graži Ramygalos gyvenvietė. Praliesiems prie gražio, norisi jo dar daugiau. Kolūkio jaunimas apzeldins užtvanką, padidintą juokais Samsono jūra (mat ji netoliese kolūkiečių Samsonų namų), įsirengs dar viengą jaukų kempelį.

Kur Panerio šilai...

Keliaujančiam vasarą Panerio šilais, tarkime, nuo Nemenčinės į Vilniaus pusę, išliks atmintyje maždaug toks vaizdas: kuo arčiau miesto, tuo mažiau kadagynų, eglėlynų. Ir grybų mažiau. Ir, matyt, tos gamtosauginės kultūros, apie kurią dabar visi žvirbliai čirškia. Daugelyje vaizdingesnių tarpumiš-

gyvenantis žymus lietuvių filatelistas Juozas Žygas, ženklai pateko gruodžio 30 d., o lietuviškas paštas Gardine veikė iki 1919 balandžio 26 d., kada miestą užėmė Lenkijos armija. Iki 1919 metų vasaros pašto paslaugoms apmokėti pirmieji Lietuvos ženklai buvo dar naudojami Kaune, Kybartuose, Marijampolėje, Naumiestyje ir Šakiuose.

— O ar buvo mėginta juos padidinti?

— Savo išvaizda pirmieji lietuviški ženklai yra kuklūs, tačiau tuo pačiu, kaip magiška jėga, patraukia filatelistų dėmesį, tuo labiau kad, studijuojant lapų struktūrą, pasirodo, kad ženklai gali būti (ir yra) renkami pagal atskiras pozicijas lape. Ribotas ženklų tiržas ir padidintas jiems filatelistų dėmesys sukėlė Europos bei JAV filatelistinėse rinkose jų paklausą ir kainų augimą. Atsirado norinčių pasipelninti Latvijoje, Šveicarijoje, Austrijoje, Vokietijoje, Belgijoje, o vėliau ir TSRS, kur buvo gaminami pirmųjų Lietuvos pašto ženklų falsifikatai. Tačiau nepaisant ženklų spaudos paprastumo, pasirodė, kad rasti tokį blogą ir sudaužytą šriftą, atitaikyti kiekvienai pozicijai lape būdingus skirtingų rutuliukų įkirtimus bei parinkti laikraštinių popierių su medžio priemaišomis, neįmanoma.

— Pašto ženklų kolekcionavimas — tai ne tik rinkimo aistra, bet ir žinių kaupimas, gilinimasis šioje sferoje?

— Be abejo. Tačiau Lietuvos Respublikoje pirmųjų ženklų rinkimui ir studijavimui filatelistai ypatingo dėmesio neskyrė, kadangi didžioji šių ženklų dalis buvo užsienyje, o ir kainos ne visada buvo prieinamos. Siuo metu sąlygos šių ženklų aprašymui ir eksponavimui dar labiau pasunkėjo, nes karo ir pokario metu daugelis geriausių kolekcijų žuvo arba pateko vėl į užsienį. Reikėtų tik pasidžiaugti atskirų Kauno filatelistų pastangomis šioje srityje. Renkant ir aprašant pirmuosius lietuviškus ženklus, daug nuveikė JAV lietuvių filatelistai. Čikagoje gyvenantis Juozas Žygas 1986 m. paruošė ir surengė detalią studiją, skirtą pirmiesiems Lietuvos pašto ženkliams, deja, jos rankraštis ligi šiol neišspausdintas. Pasaulinėje filatelijos parodoje Ameripex-86 W. F. Nortono iš Filadelfijos kolekcija „Vilniaus pašto ženklų laidos — 1918 m. gruodis“ buvo apdovanojama sidabro medaliu. Tikėsimės, kad besiklostantys geri santykiai su mūsų šeimija leis ir Lietuvos filatelistams susipažinti su kolega iš JAV pasiekimais.

Kalbėjosi Rimas Norvaiša

kių pritupdyta nedidelių, dailių vilų, mūsųose kolektyviniuose soduose vadinamų ir paieškoti reikėtų pavyzdingesnių miniatiūrinių ūkelių! Visa čia traukia akį — nuo sodo vartelių, dailių namukų iki paprasčiausios komposto duobės. Žodžiu, mokame tvarkytis savame kieme. Bet aplinkiniai miškai, kaip jau minėta, toli gražu ne tokie jaukūs. Mat čia — visi šeimininkai ir, galima sakyti, niekas. Čia, sakyčiau, mūsų tikrieji, ne paradiniai, kultūros namai — socialistinės kultūros, deja...

Kaip atsitiko, klausiu, kad būdami didžiai sąmoningi, mokyti, išmanantys, kaip tvarkytis žmoneis kitame pasaulio krašte, savajam likome svečiais? Ateiviais? Gal net — pašaliniais. Kaip paaiškinti, kad paprastas lietuvis kaimietis — ir ne tik lietuvis — gyvenimą pradeda pasodindamas prie sodybos medį ir saugodamas kiekvieną krūmą, virkščią, paukštelio lizdą savo apylinkėje? Matyt, taip yra dėl tos priežasties, kad paprastas žmogus nerieškia prastat, blogas žmogus. Lietuvis, lenkas ar rusas.

Braidydamas tais Panerio šilais — nuo Nemenčinės artyn Vilniaus — dažnai išgirstu lenkiškai, rusiškai kalbant — tai vilniečiai ir vietiniai žmonės, kurie čia gyvena nuo neatmenamų laikų. Bet jie čia nesvetimi, toje irgi nuo senų senovės Lietuvos žemėje. Saugojo ją nuo užpuolikų, o dabar gina nuo modernųjų barbarų, nuo motorizuotų ir kitokių vandalų. O ne, dar reikės laiko nudrengti tuos Nemenčinės miškus, tuos mūsų mylimos sostinės žaliuosius plaučius norint juos prakiurdyti, ar sunaikinti! Nes vietiniai žmonės juos saugo ir puoselėja. Kalbu kaip žmogus, kuris jau trečias dešimtmetis vaikštinėju po tuos sausus, aromatingus, atmieštus upės kvapu šilus. Užeinu į vieno kito pažįstamo kiemą, trobą, dalijamą naujienomis, kurių Lietuva dabar sklidina. Kai kurie tų vyrų dirba Vilniaus miškų ūkyje, prieš porą dešimtmečių padėjau sodinti 7-ajame Nemenčinės plento kilometre pušaites ir dabar jos pasistiebė aukštai, subujojo. Jų rankos išpujauto sausuosius ir išveža miestiečių šiukšles, tai šitų žmonių, daugumoje kalbančių vietos mišiniu — „po prostu“ — dėka atsirado miškuose pavėsinės, suolai, ugnivietės ir net stoginės su... paruoštomis miško lankytojams malkomis. Kad nekirstų medžių, nežalotų miestiečiai miško. Rūpestingi, geri, mylintys savo kraštą ne žodžiais, o darbais yra tie žmonės, sugrubsiais nuo darbo pirštais. Jie myli Lietuvą, o mes juos? Gyvename ir gyvensime daugiautėje Lietuvos valstybėje kaip nuo senovės. Tikiuosi, tautiečiai šito nepamirš, neužduos širdies tiems Nemenčinės šilų gyventojams ir kitiems kitataučiams, gyvenantiems Lietuvoje nuo seno. Dabartinis Lietuvos atgimimas — visų mūsų atgimimas.

Vitoldas Stanėka

Vilnis, 1989 m. balandžio 13 d.

ĮTAIGUS ŽMOGUS APIE EKOLOGIJĄ

Lietuvos ekologų žiedo pasirodymu žurnalistas pavadino Vilniaus sporto rūmuose įvykusį didžiausią per pastaruosius kelerius metus vakarą apie socialinę, ekologinę ir ekonominę būklę šalyje. Renginį, kuriame skambėjo įtaigus publicistinis žodis ir jausmingi posmai, surengė Vilniaus miesto „Žinijos“ draugija kartu su „Žemynos“ klubu, jau spėjusius pagarsėti savo ekologine veikla.

Apie pačias aktualiausias problemas, apie grėsmingą šalies socialinę, ekologinę ir ekonominę būklę kalbėjo ir savo teigimus iliustravo Maskvos G. Plechanovo liaudies ūkio instituto profesorius,

ekonomikos mokslų daktaras B. Isakovas, ne mažiau įtaigiai ir panoramiškai ekologinę situaciją Lietuvoje apibūdino akademikas V. Statulevičius, jo mintis praplėtė ekonomikos mokslų kandidatas „Žemynos“ klubo viceprezidentas Z. Vaišvila, Vilniaus universiteto profesorius, biologijos mokslų daktaras R. Lekevičius, Liaudies ūkio vadovaujančių darbuotojų ir specialistų kvalifikacijos kėlimo instituto docentė R. Gajauskaitė, o apie ekonomines prielaidas ekologinėms problemoms spręsti pasisakė ekonomikos mokslų daktarė K. Prunskienė. Į šį minčių, nerimastingų faktų audinį labai dailiai įsiterpė LTSR valstybinio dramos teatro aktorė — T. Vaisietis ir K. Abukevičiaus skaitomos eilės.

Visi vakaro dalyviai — nuo moksleivio iki inžinieriaus ir pensininko gavo neblogą supratimą, kokių kelių eiti, kad išspręstume ekonomines ir ekologines Lietuvos problemas, labai glaudžiai tarpusavyje besisijaučiančias. O jų atidėlioti jau negalima, nes jaučiama pernelyg didelė jų įtaka gamtinei aplinkai, jos kitimui, žmogaus ekologijai. Anot profesorius R.

BITININKYSTĖ LIETUVOJE ANAIŠ LAIKAIS

Lietuvių pagarba bitei labai sena — ji susiformavo dar bendruomeninių santykių laikais. Liaudies medicina išsaugojo daug bitinių užkalbėjimų, juose bites — lygiavertės įvykio dalyvės: bites žmogui ir žmogus bitei atsakingi ne tik už save, bet ir savo šeimyną.

Mūsų seneliai turėjo labai daug bičiulystės rūšių: gavo kas skiepa — jau su tuo sodaliai, gavo seklos ar gyvulį veislei — vėl nebe svetimi. Tačiau sudėtingiausi yra bitininkų ryšiai, nepavaldūs socialinėms, teritorinėms, religinėms bei tautinėms priklausomybėms, nes jie susiformavo anksčiau, negu tos sąvokos įgavo svarbą. Pirmasis santykių rangas — bičiulystė. Bičiulių santykiai kur kas labiau yra reglamentuoti negu brolių. Bičiuliai — tai turį bendras bites, bendrai pagavę spiečių ar gavę bičių. Tada vyravo miškinė (medžioklinė) bitininkystė: žmonės, radę drėvę su bitėmis, medį nupjaudavę ir medų iškopinėdavę. Kitas būdas — gyvame medyje įkeldavo inkiluką ar kelmelį ir visą medį vadindavo drėve, arba natūralią drėvę aptverdavę.

Antrasis santykių rangas kiek laisvesnis, bet irgi daugybės pareigų ribojamas. — karčia. Jeigu A ir B yra bičiuliai, o A turi bičių C ir B turi bičių D, tai C ir D — barčios. Bičiulių būdavo ne po du — tris, o po kelis ir net keliolika, su barčiomis ir kelios dešimtys. Visa tai drauge sudarė bartuvą — lyg klaną, korporaciją

Vilnis, 1989 m. balandžio 13 d.

... Kelionės į Lietuvą ...

Plačiai žinoma Amerikos lietuviams kelionių agentūra American Travel Service Bureau, per daug metų patyrusi komplektavimu turistinių grupių į Lietuvą, galvojančioms šiemet aplankyti savo gimtąjį kraštą, gimines bei pažįstamus, siūlo pasirinkti bilė kurį čia skelbiamą turą. Agentūra išrūpina vizą ir tvarkys visus kitus reikalus, susijusius su kelione. Kiekvieną turą lydės patyręs palydovas iki Vilniaus ir atgal.

Kadangi dabar ryšium su Lietuvoje vykstančiais istoriniais įvykiais įdomu aplankyti Lietuvą, daug žmonių keliauja pamatyti kas ten darosi, o grupėse vietų ribotas skaičius, — paskubėkite užsiregistruoti, pasirinkę bilė kurį turą.

Kreipkitės lietuviškai ar angliškai: AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643. Telefonas: (312) 238-9787.

TOUR NO.	DATES	NIGHTS SPENT IN EACH CITY	Chicago	New York
SPRING				
#101	April 27-May 15	Moscow 1, Vilnius 15, Moscow 1	2,150.00	2,100.00
#102	May 16-May 31	Moscow 1, Vilnius 11, Moscow 2	2,395.00	2,245.00
EARLY SUMMER				
#103	June 12-July 02	Moscow 1, Vilnius 15, Leningrad 2, Helsinki 1	2,795.00	2,645.00
VILNIS				
#104	June 14-July 01	Moscow 1, Vilnius 15, Moscow 0	2,595.00	2,445.00
#105	June 26-July 12	Moscow 1, Vilnius 10, Leningrad 2, Helsinki 2	2,595.00	2,445.00
SUMMER				
#106	July 11-July 30	Moscow 2, Vilnius 15, Moscow 1	2,795.00	2,645.00
#107	July 24-Aug 09	Moscow 2, Vilnius 10, Leningrad 2, Helsinki 1	2,695.00	2,545.00
#108	July 29-Aug 16	Moscow 1, Vilnius 15, Moscow 1 — VILNIS	2,695.00	2,545.00
#109	Aug 01-Aug 16	Moscow, Vilnius 10, Leningrad 2, Moscow 1	2,595.00	2,445.00
LATE SUMMER				
#110	Aug 21-Sept 06	Moscow 2, Vilnius 10, Riga 2, Moscow 1	2,595.00	2,445.00
#111	Sept 12-Oct 01	Moscow 2, Vilnius 15, Moscow 1 — VILNIS	2,795.00	2,645.00
#112	Oct 03-Oct 16	Moscow 1, Vilnius 10, Moscow 1	1,895.00	1,850.00

P.S. Laikraščio „Vilnius“ administracija rekomenduoja laikraščio skaitytojams vyksti per šią agentūrą bilė kuriuo turu.
Administracija

Lekevičiaus, nūdienė karta privalo jausti atsakomybę už genetinį fondą, kurį ji paliks savo ainiams. O jis gali būti labai nuskurdęs, jei nesulaikysime nitratų ir pesticidų antplūdžio, jei nepereisime prie švarių technologijų.

Tomas Ambraziūnas

MIRĖ WALTERIS DORINAS

Kovo 20 dieną Walteris Dorinas, iš San Diėjo, Calif., atsiuntė dar laišką ir \$500 laikraščiu. Laiške rašė, jog pastaruosiu metu sunegalavo, ligoninėje tekę pabuvoti net daugiau kaip tris savaites, kur jam buvo duota trys kvortos kraujo. Bet štai! Balandžio 2 d., sekmadienį, Petronėlė Malinauskienė telefonu pranešė, jog Walteris Dorinas jau mirė. Smulkiau apie jo laidotuves, rašant šią žinią, nežinome. Tegalime pasakyti tik tiek:

Walteris Dorinas buvo plačiai žinomas Čikagos pažangiems lietuviams. Iš Lietuvos jis emigravo į Kanadą Didžiosios depresijos išvakarėse, nemaža ragavęs Lietuvoje Varnių koncentracijos stovykloje duonos. Atvykęs į Kanadą dalyvavo „Liaudies balso“ kūrimė. Po kelerių metų persikėlęs gyventi į Čikagą įsijungė į Čikagos pažangių lietuvių judėjimą. Aktyviai reikšėsi saviveikloje, priklausė pažangiųjų organizacijoms, vadovavo Marquette Parko lietuvių pir-

minei Požėlos vardo organizacijai.

Daugiau kaip prieš dešimt metų Walteris Dorinas iš Čikagos persikėlė į San Diego, Calif., arčiau savo sūnaus daktaro Walterio. Čia jį ištiko nelaimė. Po ilgos ir sunkios ligės mirė žmona, su kuria išauklėjo vienturtį sūnų ir išleido į aukštąjį mokslą.

Walteris Dorinas visa esybė buvo lietuvis. Kelis kartus lankėsi Tarybų Lietuvoje, kur susitiko ne vieną Varnių koncentracijos stovyklos buvusį kolegą, jų tarpe ir Motiejų Šumauską. Aktyviai velionis rėmė laikraštį „Vilnį“, dažnai būdavo je vėjūninku, nepamiršdavo ir kanadiečių „Liaudies balso“, kurio įkūrimui nemaža atidavė savo trūso. Dorinui buvo savas laikraštis „Laisvė“ bei pažangiųjų angliška spauda.

Pažangieji Amerikos lietuvių, ypač čikagiečiai, ilgai minės jo vardą kaip buvusio kovų veterano už bendrą darbo žmonių reikalą.

Vilnietis

viržiai. Viržiai — mažiausiai išrankūs, miško augalai. Todėl jie yra vieni iš relikvijų senojo pasaulio augalų. Jais kadaise gardžiuososi priešledyninės eros mamutai, raganosiai. Viržiams puiki ir Dzūkijos skurdi smėlėta, kemsynuota bei kupstuota žemė. Jų žydėjimo metu girios pasipuošia šimtais milijonais žiedelių, kurie apyaušreje — rausvi, vidurdienį — violetiniai, naktį — baltai-sidabriniai. Viržiai žydi rugpjūčio rugsėjo mėnesiais, kai vis mažiau yra žydinčių medžių, krumų, žolynų. Jų aštrus kvapas ypač vilioja bites. Tai neliko nepastebėta sumanių dūku. Todėl jų aviliuose tirštasi sveikas viržių medus per avilių kraštus sunkiasi. Rugsėjo pabaigoje ir spalio pradžioje su

gentais — specialiais kopimo prietaisais — į pušį ropšdavosi bartininkai. Jie iš barčių ir susirinkdavo į liepinaites viržių medų. Kiekvienas bitininkas turėdavo po 50–60 barčių, o Zervynų bitininkai — ir po 100 bičių šeimų medžiuose.

V. Ramužis

— Puertorikiečių Instituto prezidentas Angelo Falcon akcentuoja, kad būsimų New Yorke rinkimų laimėjimą lems miesto puertorikiečiai.

— Kaip skelbia laikraštis „Daily World“, Tarybų Sąjungoje vykusių rinkimų rezultatai rodo, kad tarybiniai žmonės yra už perestroiką.

PALAI DOJOME JUOŽĄ KENSTAVIČIŲ

Kovo 30 dieną Čikagos pažangius lietuvius, ypač jaunąją kartą, ištiko liūdna žinia, pranešanti, kad mirė buvęs nepavarduojamas savi-veiklos darbuotojas ir ilgametis LKM choro mokytojas Juozas Kenstavičius. Mirė jis po ilgos ir sunkios ligos, sulaukęs 82 metų. Paliko dideliame nuliūdime žmoną Alviną, du sūnus ir vieną dukrą, begalę draugų ir pažįstamų.

Juozas Kenstavičius buvo aktyvus lietuviškos dainos puoselėtojas. Gimė jis Čikagos Roselande pažangioje lietuvių šeimoje, augo tarp lietuvių ir visą gyvenimą buvo su jais. Su lietuviška daina ir muzikos dvasia jis susipažino būdamas kelerių metų per Roselando lietuvių "Aido" choro repetici- jas, į kurias jį mažylį vesdavosi didelė dainos mėgėja jo motina. Penkerių metų jis jau valdė smuiką ir pradėjo laisvai skaityti gaidas. Penkiolikos metų Juozas Kenstavičius jau mokino Roselan- do lietuvių Vaikų Ateities Ziedo draugijėlės chorėlį. Nuo čia ir prasidėjo jo savi-veiklos darbuoto- jo karjera iki pat 1960 metų, kol suėmė jį sunki nepagydoma artri- to liga.

Rūpestis Čikagos pažangių lietu- vių savi-veikla Juozui Kenstavičiui buvo gyvenimo prasmė. Baigęs konservatoriją, nors lengvai galė- jo tapti Čikagos Simfonijos orkest- ro neeiliniu muzikantu, bet kai An- tanas Kvedaras paliko LKM chorą likimo valiai, J. Kenstavičius vis- ką padėjęs į šalį atėjo mokytį ir vadovauti chorui, kad išaugęs dau- giau kaip šimto choristų nesu- žlugtų. Jo rankose choras dar la- biau suklestėjo ir išaugo į di- džiausią ir žymiausią Čikagos lie- tuvių chorą. Steponavičiaus "Pir- myn" choras užleido jam pirmė- nybę.

Per daugiau kaip trisdešimt metų J. Kenstavičius LKM chore išauklėjo visą eilę žymių čia gi- musių ir augusių balsingų daini- ninkų solisčių kaip Estelle Bog- den, Valerija Urbikas ir kitų. Ne- maža J. Kenstavičius davė dar te- bedainuojančiam Brazilui. O kiek per tuos dešimtmečius yra pasta- tęs operečių, suruošęs koncertų! Vien tik LKM choras jo pastango- mis pastatė daugiau kaip 15 ope- rečių. Nebūdavo "Vilnies" paren- gimo bei pikniko, kad jo vadovau- jamas LKM choras neatlikdavo koncertinės dalies. Juozas Kensta- vičius buvo populiariausias Čika- goje lietuvių chorų chorvedys.

Juozo Kenstavičiaus vadovauja- mas LKM choras skambėdavo ir kituose miestuose, kur tada dar radosi didesnės lietuvių kolonijos. Jo vadovaujamam chorui teko gastroliuoti Brooklyne, Pittsbur- ghe, Klevelande, St. Petersburge, Lietuvių Meno Sąjungos festiva- liuose, ypač dažnai vykdavo į Rockfordą. Vykusiam Čikagos kalbinių chorų konkurse Ashland Auditorijoje, LKM choras išėjo lai- mėtoju pirmos vietos.

Dėka Juozo Kenstavičiaus popu- liarumui jaunojoje kartoje, LKM choras buvo pažangių lietuvių tė- vų sūnums bei dukroms visuome- ninės veiklos šerdis. Į chorą juos traukė ne tik lietuviškai dainai meilė, bet ir pažintis vienų su ki- tais. Jie čia intymiai susidraugau-

J. Kenstavičius.

davo, ne viena pora susiporavo, sukūrė lietuviškas šeimas, kurio- mis ir šiandien yra ko pasidži- džiuoti kaip dorais amerikiečiais lietuviams, respektuojančiais savo tėvų žemę Lietuvą. Daugelis jų dabar susitinka asmeniškose po- būviuose ir, žiūrėk, iš jų krūtinų suskamba lietuviška daina ar tai būtų už vaišių stalo, ar išvažiavi- muose į gamtą.

Juozas Kenstavičius buvo nepa- prasto darbštumo žmogus. Nežiū- rint užimtumo LKM chore, jis rasdavo laiko padėti ir Roselando "Aido" chorui, Ciceros Moterų chorui, ir Ex Mainerių chorui, ir kitiems mažesniems. Kenoshos ir Racinės pažangūs lietuviai turėjo choras, bet neturėjo profesionalų chorvedžių. Juozas Kenstavičius laisvais savaitgaliais vykdavo pas juos, namo grįždavo pirmadienį.

Tokį žmogų balandžio 1 dieną palaidojome Lietuvių Tautinėse kapinėse. Šio žmogaus nepamirš Čikagos pažangių lietuvių istorija, nepamirš jo, kurie jį pažinojo. Kol Čikagoje bus pažangių lietuvių, kapinėse takas į jo kapą neužžels.

J. Žaliukas

MIRĖ ANANTINA BUTKIS (MIKUŽIS)

Šeštadienį, balandžio 1 d., mirė Amerikos Lietuvių Moterų Kultū- ros draugijos ir kitų pažangių or- ganizacijų narė Antanina Butkis, palikdama dideliame nuliūdime sūnus Frank ir John Mikužius ir jų šeimas.

Antanina Butkis buvo laikoma senosios kartos pažangiete, bet gi- musi ir augusi Amerikoje, Lietu- vos niekad nemačiusi. Buvo akty- vi pažangietė, savo laiku dažnai buvo renkama laikraščio "Vilnies" direktorių tarybon. Dažnai ją ma- tydavome dirbujantis laikraščio piknikuose bei parengimuose vir- tuvėje. Buvo duosni pažangios spaudos rėmėja.

Balandžio 4 dieną velionės kū- nas iš šermeninės buvo palydėtas į Lietuvių Tautines kapines. X.

— Atstovų buto senų žmonių reikalams komiteto pirmininkas kong. Edward Roybal sako, jog Amerikoje seniems žmonėms svei- katos apsauga, vidurkiu imant, kiekvienam per metus lėšuoja \$2,100.

— Pracitais lapkričio mėn. rin- kimais, kongresmanams būti iš- rinktais ar perrinktais lėšavo dau- giau kaip \$204 milijonai.

A. KORENS ISTIKO PARALYZIUS

Paulina Gudlis telefonu prane- šė, kad gyvenančių Decatur, Mich., A. Korens ištiko paralyžius. Ligo- nė šiuo metu randasi Lakeview Community Nursing Home, 99 No. Walker, Lawton, Mich. 49065. Jos telefonas: 1-616-624-4311. Slau- gė visuomet priims telefoną ir praneš jai.

A. Korens, nors negyveno Čika- goje, bet buvo kaip čikagietė, ypač veikusiai Roselando pažangių lie- tuvių kolonijai. Roselando "Aido" choras ir nemaža šiaip roselandie-

čių bei čikagiečių dažnai atosto- gaudavo, kai jos vyras buvo gy- vas, jų kurorte Decatur, Mich. Jų kurorte daug buvo dainuota lietu- viškų dainų, daug svarstyta, sprę- ta organizacinių klausimų. Atsi- mena tai ne vienas senosios kartos pažangietis, kai kurie ir jauno- sios. J. U.

— Imigracijos ir Naturalizacijos tarnyba bėdoje. Palei Meksikos

siena dėl gausėjimo perbėgėlių ie- škoti čia politinio prieglobsčio. Dau- giausia atbėga nikaragviečių.

MIRUS ANNA M. JASŪNAS

(Burton, Ohio)

Reiškiamė gilią užuojautą velionės sūnui Alfred, dukrai Gene Butler, anūkams ir kitiems artimiesiems bei draugams ir pažįstamiems.

Liūdime drauge su visais, netekę brangios narės.

LDS 55-oji KUOPA
Cleveland, Ohio

MIRUS ANANTINA BUTKIS

(MIKUŽIS)

Reiškiamė gilią užuojautą velionės sūnui Frank Mikužis ir jo žmonai Gerry, sūnui John Mikužis ir jo žmonai Helene, seseriai Josephine Vaišvila, anūkams bei anūkei, kitiems arti- miesiems, draugams ir pažįstamiems.

EDWARD ir FRANCES JORDAN
Chicago, Ill.

MIRUS ELIZABETH GABRIŪNIENEI

(Macedonia, Ohio)

Reiškiamė gilią užuojautą velionės sūnui Victor Trebules ir jo žmonai Marthai, anūkams Victor Trebules Jr., Carol Green, proanūkiams Martha Rose Sapp, Daniel Ferguson, Douglas Ferguson, Terri Jo Trebules, Victor Trebules III, proproanūkiui Dale Sapp Jr. bei kitiems artimiesiems, drau- gams ir pažįstamiems.

Liūdime drauge su visais, netekę brangios narės.

LDS 55-oji KUOPA
Cleveland, Ohio

MIRUS ANNA SUSNIS

(South Euclid, Ohio)

Reiškiamė gilią užuojautą velionės sūnums Anthony ir jo žmonai Adeline, Alex ir jo žmonai Viola, anūkams Melvyn, Deanne Kirk, Dennis, Ronald, penkiems proanūkiams ir pro- proanūkiui, Lietuvoje gyvenančiai seseriai ir broliams bei kitiems giminėms, Kanadoje mirusio brolio šeimai, draugams ir pažįstamiems.

Liūdime drauge su visais, netekę brangios narės.

LDS 55-oji KUOPA
Cleveland, Ohio

MIRUS THEODORE W. HALE

(Nokomis, Florida)

Reiškiamė gilią užuojautą velionės žmonai Genevieve, sūnui Thomas, dukrai Lynn Corson, anūkams Ben ir Kevin, broliui Alfred, seseriai Betty Bollman bei kitiems artimie- siems, draugams ir pažįstamiems.

Liūdime drauge su visais, netekę brangaus nario.

LDS 55-oji KUOPA
Cleveland, Ohio

Vilnis, 1989 m. balandžio 13 d.